

ՄԱՐԶԻԿ

հսլս

Մարզիկ

مَجَلَّة رِيَاضِيَّة شَهْرِيَّة
تصدرها جمعية الهومنتمن بيروت

marzig

SPORTS MAGAZINE

ԻԹ՝ ՏԱՐԻ, 2010, ԹԻԻ 1 (331) - VOL. XXIX N° 1

السنة التاسعة والعشرون - العدد الاول

Հ.Մ.Ը.Մ. ՊԱՂՏԱՏ 60ԱՄԵԱԿ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.-ՀԱՅԿ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ» ԲԱՆԱԿԱՎԱՅՐ

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութիւնը ուրախութեամբ կը յայտարարէ, որ Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներէն Յովսէփեան ընտանիքի սրտաբուխ նուիրատուութեամբ իրականացաւ Երեւանի մէջ, Էրեբունի շրջանին մօտ բանակավայրի մը գնումը:

Վերոնշեալ բանակավայրը Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի սեփական երկրորդ բանակավայրը կը հանդիսանայ հայրենիքի մէջ՝ Բիւրականի բանակավայրին կողքին: Նկատի ունենալով, որ բանակավայրը Երեւանի մէջ կը գտնուի, անհկա պիտի օգտագործուի Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի շաբաթական սկաուտական զանազան գործունէութեանց ընթացքին:

Բանակավայրի գնման աշխատանքը իրականացաւ վերջին ամիսներուն, խումբ մը նուիրեալ Հ.Մ.Ը.Մ.ական եղբայրներու աշխատանքով եւ Յովսէփեան ընտանիքին սրտաբուխ նուիրատուութեամբ: Բանակավայրը պիտի կոչուի «Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.- Հայկ Յովսէփեան» բանակավայր, հանգուցեալ Հ.Մ.Ը.Մ.ական եղբ. Հայկ Յովսէփեանի յիշատակին:

Եղբ. հայկ Յովսէփեան մինչեւ իր կանխահաս մահը՝ 2004 թուական, եղած է նուիրեալ ու գործունէայ Հ.Մ.Ը.Մ.ական, Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու շրջանին մէջ: Ան եղած է Արեւմտեան Միացեալ Նահանգներու Շրջանային Վարչութեան անդամ եւ Նաւասարդեան խաղերու կազմակերպիչ յանձնախումբի պատասխանատու: Եղբ. Յովսէփեան յատուկ սեր եւ նուիրում ունէր Հ.Մ.Ը.Մ.ի հանդէպ, նաեւ հաւատք՝ միութեան երիտասարդ սերունդի դաստիարակութեան առաքելութեան նկատմամբ:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութիւնը բանակավայրի շինարարական աշխատանքներուն եւ բարգաւաճումին համար յառաջացուցած է յատուկ ենթայանձնախումբ մը: Յառաջիկայ ամիսներուն ծրագրուող շինարարական եւ բանակավայրին բարեզարդման ընդհանուր ծախսերուն համար նախատեսուած է 100.000 ամ. տոլար: Գումարին կարելոր համեմատութիւնը ապահովուած է Յովսէփեան ընտանիքին կողմէ, իսկ մնացեալը՝ հանգուցեալ եղբ. Հայկ Յովսէփեանի ընկերներուն կողմէ:

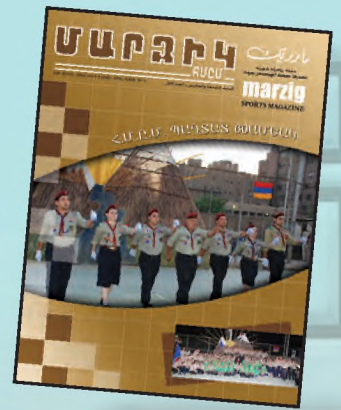
Հ.Մ.Ը.Մ.ի
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՒՆԻՆ ՆԻՒԹԵՐՂ

MARZIG SPORTS MAGAZIN EDITED MONTHLY BY HOMENETMEN
 مارزیک مجلّة رياضية شهرية تصدرها جمعية الهومنتمن الرياضي

Մարզական ամսաթերթ
 Հրատարակություն Հ.Մ.Ը.Մ.ի
 ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

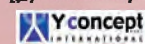
ԻԹ. ՏԱՐԻ, 2010, ԹԻ 1 (331)

ԽՄԲԱԳԻՐ
 Վիզեն Աւագեան

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՍ
 Սեդա Պէշլեան, Սեւան Նազարեան

«ՄԱՐԶԻԿ»Ի ՅԱՆՁՆԱՆՈՒՄԲ
 Պատրիկ Կիւլպէնկեան
 Արօ Մոսիկեան
 Գօգօ Սկրտիչեան
 Վահան Համամճեան
 Տիրան Շահինեան
 Սալբի ճէճէեան
 Վահէ Թանաշեան

ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՒՆԻՆ
 Րաֆֆի Սիւլահեան, Ներսէս Արք.
 ԲախտիկեանԹ, Գ. Թորոյեան
 եւ շրջաններու թղթակիցներ:
 Էջարոյմ - Ջարեհ Չէօրէքճեան
 Գրաշարութիւն - Վերա Բարսեղեան
 Colour Separation - Photogravure Paklayan
 Կողքի Ձեւատրոյմ Տպագրութիւն

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՑԷ
 Պուրճ Համուտ, Եհնիշեանի Թաղ
 «Սեւան» Շէնք, Գ. Յարկ
 Հեռ: 01/248043, Fax: 01/260117
 E-mail: marzig@homenetmen.org
 P.O. Box: 80486 B. Hammoud, Lebanon

ՑՐԻՈՒՄ

Լիբանանի մէջ թերթին
 հատվածադրի սակն է 3000 լ.ն.:
 Տարեկան բաժանորդագրութեան սակ
 ձըղուած է 35000 լ.ն.:
 Լիբանանէն դուրս թերթին
 բաժանորդագրութիւնը
 կը կատարեն Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սեկուսի
 եւ Շրջանային Վարչութիւնները:
 Թերթը ուղղակի Լիբանանէն
 կը ստացուի անձնական
 բաժանորդագրութեամբ
 (Տարեկան սակ՝ Միջին Արեւելեան
 եւ Եւրոպական երկիրներ \$50,
 Ամերիկա եւ Աւստրալիա՝ \$55):

20

Հ.Մ.Ը.Մ.ԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

- Խմբագրական 2
- Հաղորդագրութիւն 3
- Անդրադարձ 4
- Մեր Տեսակցութիւնները 10
- Պատմութիւն 12
- Խոստմնալից Դէմքեր 15
- Մասնաճիւղէ Մասնաճիւղ 18
- Մեր Կորուստները 37

25

ԲԱԺԻՆՆԵՐ

- Միջազգային 16
- Մանկապատանեկան 38
- Տարբեր Հայեացքով 40

30

ԼԱԲԻԱԳՈՅՆ ԴՊՐՈՅԸ

Յամաշխարհայնացումի ճնշիչ մտահոգություններով լեցուն մեր առօրեային մէջ, գօտեպընդիչ է Հ.Մ.Ը.Մ.ի ներկայութիւնը ազգային մեր իրականութեան մէջ:

Անսանձ մրցակցութեան, եսակեղրոն եւ նիւթապաշտ կեանքի երեւոյթներուն դիմաց, իրարօգնութեան, համագործակցութեան եւ կամաւոր աշխատանքի ըսկըզբունքներով Հ.Մ.Ը.Մ.ի շուրջ համախմբուած տասնեակ հազարաւոր մարզիկներն ու սկաւտները յոյս եւ հաւատք կը ներշնչեն բոլոր անոնց, որոնք մտահոգ են ազգին ապագայով: Արդարեւ՝

Հ.Մ.Ը.Մ.ականը կ'ապրի գործով, գիտակցութեամբ եւ անշահախնդիր ծառայութեամբ:

Հ.Մ.Ը.Մ.ականը կ'ապրի ազգային մտահոգութիւններով, տազնապներով եւ անոնց լուծման տեւական ջանքով:

Հ.Մ.Ը.Մ.ականը միութենական, հանրային թէ անհատական կեանքին մէջ կը գործէ ծառայելու եւ օգտակար ըլլալու խոր գիտակցութեամբ:

Հ.Մ.Ը.Մ.ականը կառչած կը մնայ ըսկըզբունքներու եւ վաւերական արժէքներու:

Անշուշտ, միշտ ալ գտնուած են մարդիկ, որոնք հարցականի ենթարկած են միութիւններու եւ միութենականներու գոյութեան իմաստը: Այսօր ալ կարելի է հանդիպիլ նմաններու, որոնք «պարասպ վախտի խաղալիք» նկատեն Հ.Մ.Ը.Մ.ն ու Հ.Մ.Ը.Մ.ականութիւնը, նիւթականացած ու մասնագիտացած այս աշխարհին մէջ տեղ չգտնելով կամաւոր աշխատանքի եւ զոհողութեան:

Միութիւններ, կազմակերպութիւններ եւ անհատներ, սակայն, կ'արժեւորուին իրենց գործերով եւ ոչ թէ այլոց կեցւածքներով: Միութիւններու արժէքը կը գնահատուի իրենց ազգին մատուցած ծառայութեան, օգտակարութեան եւ զոհողութեան գումարով:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի աւելի քան իննսունամեայ կեանքն ու վաստակը փաստն է այս իրողութեան:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի անդամները քաջ կը գիտակցին, որ իրենք ստանձնած են ծանր պարտականութիւններ, իրագործելու համար զանոնք միութենական, ազգային թէ անհատական մեր կեանքին մէջ: Անոնք վախչունին, որովհետեւ զիրենք առաջնորդող զոհողութեան եւ նուիրումի ոգին է, բարձրանալու եւ բարձրացնելու վեհ սկզբունքը: Օգտուելով հանդերձ միութեան իրենց ընծայած բարոյական, մտային եւ ֆիզիքական կարելիութիւններէն, անոնք կը մտածեն նաեւ օգտակար դառնալու միջոցներու մասին:

Օգնել եւ օգտուիլ, բարձրանալ գիտնալ եւ բարձրացնել, ծառայել սորվիլ ու ծառայել: Այս եղած է Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկզբունքը, որուն համար իւրաքանչիւր Հ.Մ.Ը.Մ.ական պարտական է իր ազգին, որովհետեւ ազգը կը հանդիսանայ իր գործունէութեան թռիչք տուողը, զոհողութեան մղողը, կենսունակութիւն եւ կեանք պարգեւողը:

Ազգին հանդէպ կարելի չէ պարտազանց ըլլալ: Ընկրկում կամ թուլացում արտօսելի չէ: Ազգը չի ներեր տկարներուն, թերացողներուն, ծամբու կիսուն ինկողներուն: Ահա թէ ինչու, որքան ալ համաշխարհայնացած մեր առօրեան դժուար թուի: Որքան ալ մեր տազնապները բազմանան ու մեծնան, Հ.Մ.Ը.Մ.ականը կը շարունակէ նուիրումի եւ զոհողութեան ծամբով ընթանալ:

Հ.Մ.Ը.Մ.ականը իր նիստ ու կացով եւ գործով կը ձգտի տիպար օրինակը ըլլալ մաքուր եւ անշահախնդիր միութենականի:

Հ.Մ.Ը.Մ.ականը ամէն տեղ ու ամէն պարագայի կը ջանայ ըլլալ օրինապահ, կարգապահ եւ աւանդապահ հայ մարդ:

Իսկ Հ.Մ.Ը.Մ.ը կը մնայ լաւագոյն դըպրոցը այս բոլոր առաքինութիւններու ուսուցման եւ դաստիարակութեան:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԱՆի Կեդրոնական Վարչության նախաձեռնությամբ, Միջին Արևելքի երկիրներու միջ-վարչական դիւաններու Բ. խորհրդատուները տեղի ունեցաւ 5-7 Մարտ 2010ին, Պէյրութ, Լիբանան:

Խորհրդատուները կը մասնակցէին Կեդրոնական Վարչության նստավայրի՝ Լիբանանի եւ Հայաստանի եղբայրները, ինչպէս նաեւ Կեդրոնական Վարչության կազմակերպական յանձնախումբի դիւանը, «Մարզիկ» պաշտօնաթերթի խմբագիրը, Լիբանանի, Սուրիոյ, Բուէ-թի եւ Եգիպտոսի ծրօնային եւ Մեկուսի վարչութեանց ու մասնաձիւղերու վարչութեանց դիւաններէն 35 քոյրեր եւ եղբայրներ:

Խորհրդատուները տեղի ունեցաւ Անթիլիասի «Ազ-բայեան-ՀԱՐԱՆ» մարզամշակութային համալիրի «Հրայր Մարուխեան» ժողովարահին մէջ: Երեք օրերու վրայ երկարող խորհրդատուները ընթացքին ժողովա-կանները նախ եւ առաջ լսեցին շրջաններու ամփոփ տե-ղեկագիրները, ինչպէս նաեւ Կեդրոնական Վարչության զեկուցագիրը, ապա վարչագիտական ծանօթութեան օրակարգով ժողովականներուն փոխանցուցան կարգ մը թելադրանքներ՝ վարչական պաշտօններու վերաբե-րող: Ժողովականները շրջաններուն դիմագրաւած հիմ-նահարցերէն առաջադրեցին գործելաձեւերու կարելիու-թիւններ եւ կարելուք նկատեցին նորահաս սերունդը մանուկը, պատանին եւ երիտասարդը ներգրաւելու հրամայականը, որուն համար անդրադառնալով ՀԱ-ՐԱՆի դերակատարութեան այժմու պահանջներուն՝ ձե-ւակերպեցին լուծումներ:

Յանելեալ տեղեկութիւններ փոխանցուցան համա-ՀԱՐԱՆական 9րդ բանակումի ցարդ կատարուած նա-խապատրաստական աշխատանքներուն մասին եւ շեշ-տը դրուեցաւ Միջին Արևելքի երկիրներու որակաւոր մասնակցութեան վրայ:

Լսելէ ետք «Մարզիկ» պաշտօնաթերթի ներկայացու-ցիչին եւ խմբագիրին զեկուցումները, որոնք ընդհան-րապէս կ'ընդգրկէին թերթին դիմագրաւած դժուարու-թիւնները, առաջադրուեցաւ անոր աջակցութիւնը եւ գործընթացի շարունակութիւնը:

Խորհրդատուները լսեց զեկուցումը «Ազգակ» օրա-թերթի տնօրէնին, որ յատուկ կերպով հրահրուած էր այս ժողովին՝ ներկայացնելու Հայաստան-Թուրքիա համաձայնութեան նախնական արձանագրութիւններուն հետեւանքով ստեղծուած իրավիճակը եւ անոր ազդեցու-թիւնները: Խորհրդատուները լուսարձակի տակ առաւ

ՀԱՐԱՆի ընտանիքին դերակատարութիւնը՝ գերադա-սելով Յեղասպանութեան ձանձումը եւ հայ ժողովուր-դի անժամանցելի իրաւունքներուն պահանջատիրու-թիւնը:

Խորհրդատուները մասնակցեցին փափաք յայտնե-ցին, որ զէթ չորս տարին անգամ մը կազմակերպուին նմանօրինակ խորհրդատուներ, որոնք անպայմանօ-րէն պիտի նպաստեն շրջաններու աշխատանքներու վե-րաշխուժացման:

Ծաբաթ, 6 Մարտ 2010ին, ժողովականները ընթերցի-հիրը եղան Պուրձ Համուտի քաղաքապետին: Երեկոն անցաւ ՀԱՐԱՆի վայել մտերմիկ մթնոլորտի մէջ: Կի-րակի, 7 Մարտին, մասնակցողները ներկայ գտնուեցան Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսատրիչ Մայր Տաճարին մէջ մատուցուած Ս. Պատարագի արարողութեան, որմէ ետք վեհարանի դահլիճին մէջ անոնք ընդունուեցան Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. Կաթողիկոսին կողմէ: Տեղի ու-նեցաւ Ազգահամբոյր, ապա Վեհափառ Հայրապետը իր Հայրապետական քաջալերական ու գօտեպնդիչ խօսքե-րով խրախուսեց ներկաները, վեր առաւ սերունդներու դաստիարակութեան եւ մեր ազգային կեանքին մէջ ՀԱՐԱՆի դերակատարութիւնը՝ ի Հայաստան եւ ի սփիւռս աշխարհի: Հայրապետական օրհնութիւն ստա-նալէ ետք ներկաները մեկնեցան կաթողիկոսարանէն:

Նոյն օրը, կէսօրին, ժողովականները ձաշի հիւրը եղան Լիբանանի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գեղամ Եպս. Խաչերեանին: Այս պատեհ առիթով Կեդրոնական Վար-չութիւնը Սրբազան Հայրը պատուեց ՀԱՐԱՆի «Արտա-կարգ» պատուանշանով՝ ՀԱՐԱՆին նկատմամբ անոր տաճած սերտ աջակցութեան եւ հոգատարութեան հա-մար: Սրբազան Հայրը իր երախտագիտութիւնը յայտնե-լով արժեւորեց ՀԱՐԱՆի բազում առաւելութիւնները եւ անոր կազմակերպուած աշխատանքին շնորհիւ ունեցած կարողականութիւնը:

Ժողովականները հրաժեշտ տուին՝ վերանորոգելով յանձնառութիւնը յամառօրէն պայքարելու ամէն տեսակ դժուարութեանց դէմ: ՀԱՐԱՆականի ուխտին թելադրու-թեամբ անոնք վճռեցին անդու կերպով շարունակել իրենց վստահուած պատասխանատուութիւնը եւ արժա-նավայել հաւատքով գործել միութեան վեհատեմէն նշա-նաբանին՝ «Բարձրացի՛ր-բարձրացու՛ր» ին ներքոյ:

ՀԱՐԱՆի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՅԱԶՈՐԴԻՒ՝ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՊՈՐՏԻ ԵՒ ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԵՒ ԿԻՒԿԻԱՅՈՒՄ

«Մարզիկ» նախավերջին իր թիւով (329, էջ 3-7) եւ հարցազրոյցի ճամբով անդրադարձաւ Հայկ Դեմոյեանի հեղինակած «Հայկական սպորտը եւ մարմնակրթութիւնը Օսմանեան կայսրութիւնում» մեծարժէք հատորին, որ վերջերս լոյս տեսաւ Երեւանի մէջ:

Հատորին վրայ յաւելեալ լոյս սփռելու եւ մարզասէր ընթերցողներուն հետաքրքրութիւնը գոհացնելու համար, հետագայ էջերով կը ներկայացնենք հատորին չորրորդ բաժինը, որ հիմնական ու շահեկան տեղեկութիւններ կը փոխանցէ 20րդ դարու սկիզբը Արեւմուտեան Հայաստանի եւ Կիւիկիոյ մէջ ծաւալած հայ մարմնակրթական շարժումին մասին:

Օսմանեան կայսրութեան սահմաններից ներս հայկական մարմնակրթական ու մարզական կեանքի հիմնական կենտրոնները Պոլիսը եւ Զմիւռնիան էին: Սակայն կարճ ժամանակամիջոցում Շաւարշ Քրիսեանի ու Արամ Նիկողոսեանի ջանքերի շնորհիւ Պոլսի Ուսումնական Խորհուրդը ոչ միայն պաշտօնապէս ներմուծեց մարմնամարզի իր կրթական ծրագրերի մէջ, այլեւ ձեռնամուկի եզաւ գաւառների համար մարզիկներ պատրաստելուն:

Գաւառների մարմնակրթական շարժման մէջ առաջատարը, անշուշտ, Կարինն էր: Բարձր Հայքի այս կարեւոր կենտրոնը, ինչպէս վկայում է Գրիգոր Ճոլոյեանը, «... շնորհիւ Սանասարեանի նման հոյակապ կրթական հաստատութիւնների ազդեցութեան, դարձած էր արուեստի ու դպրութեանց լուսաւոր օճախ մը խաւարակուռ Անատոլիի խորերը»: Վարժարանում ամուր հիմքերի վրայ էին դրուած լողի եւ չմշկավազքի մարզաձեւերը, ստեղծուել էին մարմնամարզական ծրագրեր: Պահպանուած լուսանկարները, որոնցում ներկայացւած են Սանասարեան վարժարանի սաների ցուցադրական ելոյթները, վկայում են մարմնակրթութեան բարձր մակարդակի մասին: Այդ մասին է վկայում նաեւ քաղաքի վարժարանների աւարտական վկայականներում մարմնամարզութեան առանձին դասընթացքի յիշատակումը:

Այս տեսանկիւնից հետաքրքրական է Շաւարշ Միսաքեանի կարծիքը, ով Կարինի «Յաւաջ» թերթում գրում է. «Մարմնամարզական վարժութիւնները օրհնութիւն մը պիտի ըլլան մեզի համար, Պոլսէն մինչեւ Հայաստան: Եւ պէտք է որ անոնց համար բան խնայենք: Ընդհակառակը մեզի համար օրուան սնունդին չափ մտահոգութիւն պէտք է պատճառէ երիտասարդներու մարմնամարզական ակումբները, անընդհատ դասընթացք մը պէտք է կազմէ մարմնակրթանքը, նոյնիսկ ցեղին բարելաւման, կամ ինչպէս կ'ըսեն, «ազգային» տեսակէտով: Հարկ է Ֆիզիքապէս շտկել մէջքե-

Մարզուանի «Անատոլիա» Գոլէճի մարմնամարզական խմբակի սաներ (1910ական թ.):

Մարզաւանում «Անատոլիա» գոլէճից բացի, ակտիւ էր նաեւ հայկական Ս. Սահակեան վարժարանը, որի «Հայրդի» աշակերտական միութիւնը պարբերաբար կազմակերպում էր տարեկան մարզական մրցումներ:

Խարբերդում գործող չորս գոլէճները՝ ամերիկեան «Եփրատ», Ֆրանսական, գերմանական եւ Ազգային Կեդրոնական Վարժարանի մասնակցութեամբ 1911 թ. Մայիսի 20ին տեղի են ունենում Փութպոլի առաջին մրցումները: Այս գոլէճներում պարբերաբար կազմակերպւում էին նաեւ պասքեթպոլի եւ հեծանուավազքի մրցումներ:

1912 թ. Յունիս 16ին Ուրֆայի Ազգային Կեդրոնական Վարժարանի աշակերտների նախաձեռնութեամբ եւ Արտաւազդ Մայրագոյն Վարդապետի նախագահութեամբ ու մարմնամարզի ուսուցիչ Յակոբ Սերիկեանի ղեկավարութեամբ տեղի է ունենում առաջին մարզական հանդէսը: Յաղթողները Սերիկեանի կողմից արժանանում են «չքեզ մետալ»ների:

Այդ նոյն ժամանակը Կեսարիայի Էֆբերէի Ս. Կարապետ Վանքի հոգաբարձութիւնը, ինչպէս նշում է «Մարմնամարզը», «... գնահատելով մարզանքին դերը եւ օգտակարութիւնը, հաճոյքով մարզիկներուն տրամադրութեան տակ զրած է ահագին տարածութեամբ գեղեցիկ դաշտ մը», ուր տեղի ունեցան մարզական խաղեր:

Այս ընթացքում Վեդիքի Քէօփրիում եւ Չենկիլերում կազմաւորւում են «Արծիւ» եւ «Գայլ» մարմնամարզական ակումբները, իսկ Սիվրի Հիսարի Սահակ-Մեսրոպեան վարժարանում կազմաւորւում է «Առիւծ» խումբը:

Երզնկայում 1911 թ. կազմակերպւում է Հայ Պատանեկան

Գոնիայի Եննանեան վարժարանի սաները մարմնամարզի պահուն (20րդ դարու սկիզբ):
Լուսնակարը՝ Պէյրուքի Յայկազեան Յամալսարանի հաւաքածոյէն:

Միութիւնը, իսկ 1912 թ.՝ «Ժայռ» Մարմնամարզական Միութիւնը: Վերջինը նպատակ ունէր «... երեւան բերել ու զարգացնել իր անդամների ֆիզիքական կարողութիւնները»: Իսկ Տրապիզոնի «Արծիւ» մարմնամարզական միութիւնը հետագայում վերակազմաւորուեց եւ յայտնի դարձաւ «Շարժում» անուամբ: Ի դէպ, պահպանուել է «Արծիւ» մարմնամարզական Միութեան մարզիկների պատկերով եզակի մի լուսանկար, որը տպագրուել է «Մարմնամարզ» հանդէսի 1912 թ. Դեկտեմբերի համարում: Նրանց հետագայ ճակատագիրը, աւագ, յայտնի է:

Հայկական գաւառներում մարմնամարզական շարժմանը զարկ տալու կարեւորման մասին են վկայում Շաւարշ Քրիսեանի՝ ի նպաստ այդ խնդրի լուծման կազմակերպական ձեռնարկումների անհրաժեշտութեան մասին «Մարմնամարզ»ում հրատարակուած առաջարկները: Նա, ի մասնաւորի, գրում է. «Մասնաւորապէս հայկական գաւառներու մէջ անհրաժեշտ է մարմնամարզական ակումբներ կազմել. այս բանին համար կարեւոր է գաւառները վերածել շրջանակներու, որոնց կապուած ըլլան շրջակայ փոքր եւ երկրորդական քաղաքները եւ գիւղերը, ինչպէս Վանի, Էրզրումի, Սեբաստիոյ եւ այլն շրջանակ, որոնք իրենց կարգին կեդրոնին պիտի կապուին: Ընդհանուր հայկական ողիմպիականներու համար որոշուած թուականներէն քանի մը ամիս առաջ, նկատի ունենալով տեղական պայմանները, շրջանակային մարզական խաղեր կազմակերպել կեդրոնէն ուղարկուած հրահանգներու համաձայն, եւ այդ մասնակի մրցումներուն մէջէն լաւագոյն-

Տրապիզոնի «Արծիւ» մարմնակրթական ակումբի մարզիկներ: Լուսանկարը՝ «Մարմնամարզ»էն (1912թ.):

Զմիռնիոյ «Ասպուրական» Ֆութպոլի խումբը: Կեդրոնը՝ Գեորգ Յաբէթեան: Լուսանկարը՝ 1914 թ.:

ները Պոլիս կամ այդ տարուան համար որոշուած գլխաւոր քաղաք մը ուղարկել, կեդրոնէն ուղարկուած ծախսով, որուն մասին ի հարկէ համաժողովին մէջ հարկ եզածը պիտի տնօրինուի» («Մարմնամարզ», Բ. տարի, թիւ 17, 1912, Օգոստոս 31):

Սա փաստում է նաեւ, որ հայկական մարմնակրթական շարժման ջատագովները, ցանկութիւնից գատ, ունէին գործունէութեան ստոյգ ծրագիր՝ այդ նպատակներին հասնելու տեսանկի ռազմավարութիւն ու գործելակերպ:

Հայկական մարմնակրթական ու մարզական շարժումն ընդգրկեց նաեւ Հայկպն ու Պէյրութը: 1914 թ. Խարբերդից Հալէպ ժամանած մարմնամարզութեան ուսուցիչ Կարապետ Յովակիմեանի ջանքերով առաջին անգամ մարմնամարզութիւնը ներմուծուած է քաղաքի հայկական վարժարաններում: Տեղի Ներսիսեան վարժարանում հիմնուած է մարմնամարզական ակումբ՝ «Աղբիւր Մարմնամարզական»ը, որն իր տրամադրութեան տակ ունէր գրադարան եւ մարզարան: Կ. Յովակիմեանի ջանքերով վարժարանում կազմակերպուած է դաշտահանդէս:

Պէյրութում հայ մարմնամարզիկները հիմնականում ներկայացնում էին տեղի ամերիկեան կրթական հաստատութիւնները:

Սամսոնում գործում էր «Արծիւ» ակումբը, որն ի սկզբանէ մեծ ոգեւորութիւն էր առաջացրել տեղի հայ աշակերտութեան ու հանրութեան շրջանում: Յայտնի հայ քաղաքական գործիչ Վահան Մինախորեանն իր յուշերում անդրադառնում է Սամսոն քաղաքի հայ երիտասարդութեան

շրջանում մարմնամարզութեան հանդէպ ունեցած հետաքրքրութեան ու կազմակերպուած օրինակելի դաշտահանդէսներին: Հետաքրքիր է, որ տեղի թուրքական իշխանութիւնները նոյնիսկ դիմել էին հայ մարզիչներին՝ թուրք երիտասարդութեան շրջանում նման միջոցառումներ կազմակերպելու խնդրանքով:

Հայկական մարմնամարզական միութիւններ ու ակումբներ ստեղծուեցին Ռոտոսթոյում, Օրդուում, Իզմիտում, Ամասիայի հայկական վարժարանում: Օվաճրուած սկսեց գործել «Վիշապ» մարզական ակումբը, իսկ Մանիսայում՝ «Արարատ» ակումբը:

Պոլսից գատ մարզական կեանքը բուռն զարգացում էր ապրում Կիլիկիայում, որտեղ պարբերաբար տեղի էին ունենում դաշտահանդէսներ Իսկէնտէրունի եւ Ատանայի հայկական ակումբների մասնակցութեամբ: Առաւել ակտիւր Տէօրթ Եոլի Հայկական Կեդրոնական Վարժարանի «Միտուան», «Հեթում» «Լեւոն» եւ «Ռուբէն» ֆութպոլային թիմերն ու կիլիկեան

մի շարք որբանոցների սաներն էին:

Կիլիկիայում մարզական կեանքի հանդէպ հետաքրքրութիւնն առաւել ուժեղացաւ 1909 թ. կիլիկիահայութեան դէմ կոտորածներից յետոյ, երբ գիտակցուեց ինքնապաշտպանական ունակութիւնների զարգացման կարեւորութիւնը: Հերոսական ինքնապաշտպանական մարտերով յայտնի Չորք Մարզպանի ու շրջանի հայութեան շրջանում այս տրամադրութիւններն առաւել ակնյայտ էին: Հետագայում Պոլսից Ատանա հրաւիրուեցին յատուկ մարզիչներ տեղում մարմնամարզական եւ սպորտային կեանքին զարկ տալու համար: Նախ՝ Վարազ Փոզարեանը, ապա՝ վաղամեռիկ մարզիկ, բանաստեղծ Մատթէոս Չարիֆեանն իրենց կարեւոր մասնակցութիւնը բերեցին Կիլիկիայում մարմնակրթական շարժման կազմակերպման գործում:

Հայոց Միացեալ Ընկերութեան Չմշկածագի վարժարանի բարձրագոյն երեք դասարանների աշակերտութիւնը կազմակերպեց մարմնամարզի դասընթացքներ եւ դաշտահանդէս:

Առանձնակի յիշատակութեան է արժանի 1914 թ. Ապրիլին Չորք Մարզպանի հարաւում դաշտահանդէսի համար յատուկ պատրաստուած վայրում՝ Կիլիկեան ողիմպիական խաղերի եւ մարզահանդէսի կազմակերպումը: Կիլիկիայի մարզական կեանքում այդ բացառիկ իրադարձութեանն իրենց մասնակցութիւնը բերեցին Ատանայի եւ Ալեքսանտրէթի մարմնամարզական խմբերը: Այդ յիշարժան օրը հազարաւոր հանդիսականներ, այդ թրւում՝ շուրջ չորս տասնեակ թուրք բանակային սպաներ, ներկայ գտնուեցին մրցախաղերին:

Պոլսի «Արարատ» Ֆութպոլի խումբը (Լուսանկարը՝ 1910թ.):

Ֆուտբոլի մրցախաղը տեղի ունեցաւ Կեղրոնական Վարժարանի «Միսուան» թիմի եւ Ալեքսանտրէթի Միջազգային Մարմնամարզական Խմբի միջեւ: Ֆուտբոլային մրցախաղին յաջողեցին վազքի ու հեռացատկի մրցումները՝ Ալեքսանտրէթի, Ատանայի, Չորք Մարզպանի ու Քեյէկեան որբանոցի թիմերի միջեւ, իսկ Կեղրոնական Վարժարանի սաները հանդէս եկան շուէտական մարզանքով, որը մեծ տպաւորութիւն գործեց ներկաների վրայ: Մրցումների հոգաբարձուները, բարձր գնահատելով մասնակիցների ցուցաբերած մարզական ոգին ու ջանքերը, յաղթողներին պարգեւատրեցին իւրայատուկ «Կիլիկեան Ողիմպիական, 1914, Չորք Մարզուան» գրութեամբ մետալներով:

Այս մրցումները կիլիկիահայ երիտասարդութեան շրջանում մեծ խանդավառութիւն առաջացրին՝ նպաստելով նոր մարզական միութիւնների ու ակումբների ստեղծմանը:

Ընդհանրացնելով՝ նշենք, որ Օսմանեան կայսրութեան հայկական գաւառներում 20րդ դարասկզբին սպորտի ու մարմնամարզութեան նկատմամբ հետաքրքրութիւնը աստիճանաբար լայն թափ էր ստանում՝ տարեց տարի ընդգրկելով նորանոր շրջաններ: Համատարած խանդավառութիւնը, սակայն, կարճ տեւեց համազգային ոգրերգութեան՝ Մեծ Եղեռնի հետեւանքով: Հայ բնակչութեան

Պոլսոյ «Տորք» Ֆութպոլի խումբը: Կեղրոնը նստած՝ Վահան Չերազ (լուսանկարը՝ 1910ական թ.):

ոչնչացման ու բռնագաղթին համընթաց դադարեցին գոյութիւն ունենալ նաեւ դարերի ընթացքում ստեղծուած ազգային մշակութային ժառանգութիւնը, աւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ՝ սկիզբ առած մարզական շարժումը:

ARMENIA
for private and group trips
www.saberatours.fr

Saberatours Sevan Voyages

WITH THE COLLABORATION OF THE NEW AIRLINE COMPANY

Photos: © Yamn Artjus-Berlingo, Paris, France, www.ciel. Licence 075 960031 - Studio AKM 2005/2006

Direct Flights
PARIS
YEREVAN
PARIS

Select your Journey

Guided Tours for 8 Days or 12 Days

11, rue des Pyramides
75001 Paris
tel 331 42 96 10 10
fax 331 42 96 18 77
saberatours@selectour.com

48, cours de la Liberté
69003 Lyon
tel 334 78 60 13 66
fax 334 78 60 92 26
sevan@selectour.com

67, La Canebière
13001 Marseille
tel 334 95 09 30 60
fax 334 95 09 30 61
marseille@wasteels.fr

32-38, rue Hamrabadoutian
Yerevan
tel 374 10 52 55 55
fax 374 10 56 40 30
saber@arminco.com

ՆԵՐԿԱՅԻՍ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒ ՄՕՏ ՆԻԻԹԱԿԱՆԸ ԱԻԵԼԻ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹ Է՝ ՔԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

«ՄԱՐԶԻԿ» ԻՆ Կ՛ԸՍԷ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի
ՀԱԼԷՊԻ ՎԵԹԵՐԱՆ ՖՈՒԹՊՈՒԼԻՍՏՆԵՐԷՆ
ԵՂԲ. ՄԵՐՈՒՄ ՄԵՐԹԽԱՆԵԱՆ

Անցնող տասնամեակներուն, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հալեպի ֆութպոլի խումբը եղած է Սուրիոյ այն խումբերէն, որ երկրի մարզական պատմութեան մէջ իր անունը արձանագրած է ոսկի տառերով: Խումբը ունեցած է այնպիսի մարզիկներ, որոնք ո՛չ միայն ծառայած են Հ.Մ.Ը.Մ.ին, այլեւ՝ իրենց մասնակցութիւնը բերած են Սուրիոյ հաւաքականներուն:

Նման մարզիկներու շարքին իր արժանաւոր տեղը ունի եղբ. Սերոբ Մերթիանեանը, որ 1960ական տարիներու Հ.Մ.Ը.Մ.ական ֆութպոլի փայլուն աստղերէն մէկն է: 1946ի ծնունդ եղբ. Սերոբ փոքր տարիքէն անդամակցած է Հ.Մ.Ը.Մ.ի շարքերուն, իբրեւ գայլիկ: Ֆութպոլի անոր կեանքը սկսած է սկաւառակա՛ն «Արամազդ» խումբին մէջ, որմէ ետք ան փոխանցուած է «Համազասպ» խումբ: 1965ին, ան առաջին անգամ ըլլալով իր մասնակցութիւնը կը բերէ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ներկայացուցչական խումբին, որուն շապիկը այնուհետեւ կը կրէ տասը տարի: Շրջան մը ան կը ստանձնէ նաեւ խումբին խմբապետութիւնը:

**Հարցազրոյցը վարեց՝
Րաֆֆի Սիլվահեան
ՀԱԼԷՊ**

Նղբ. Սերոբ, անցեալին ֆութպոլիստներու մեծամասնութիւնը սկաւառակներ էին, իսկ այսօր սկաւառական շարքերէ եկողներուն թիւը զգալիօրէն նուազած է: Զեր կարծիքով որո՞նք են պատճառները այս նուազումին:

- Անցեալին, սկաւառական իւրաքանչիւր խումբ ունէր ֆութպոլի իր կադմբ, եւ գործունէութեան ընթացքին կ'ունենար մրցաշարքեր: Այդ խումբերէն կ'ընտրուէին խաղացողներ, որոնք կ'անդամակցէին ներկայացուցչական խումբին:

Մրցումներու ընթացքին Հ.Մ.Ը.Մ.ի ֆութպոլի դաշտը համակիրներով կը լեցուէր եւ առաջին երեք դիրքերը գրաւող խումբերը կը վարձատրուէին յատուկ մետալներով եւ բաժակներով: Այսօր մենք սկաւառ եղբայրներու մէջ կը տեսնենք ֆութպոլ խաղալու իղձը, սակայն կը հանդիպինք հիմնական դժուարութեան մը, որն է՝ դաշտի չգոյուլթիւնը: Մենք եթէ կ'ուզենք լաւ մարզիկ ունենալ, պէտք է ու-

Հալեպի հաւաքականի Հ.Մ.Ը.Մ.-ական մարզիկներ

նենանք այն վայրը, ուր կը պատրաստուի կրտսեր խաղացողը:

Ի՞նչպէս կը գնահատէք Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հալեպի ֆութպոլի խումբին ներկայ արդիւնքները:

- Այս տարեշրջանի արդիւնքները բաւական գոհացուցիչ

են, եւ աւելի լաւ կրնային ըլլալ եթէ նախապատրաստական շրջանը սկսէին մրցաշարքէն երկու ամիս առաջ: Մենք իբրեւ Հ.Մ.Ը.Մ.ականներ աւելին կը սպասենք այս կազմէն, որովհետեւ վարժուած ենք Հ.Մ.Ը.Մ.ը տեսներու Սուրիոյ Ա. դասակարգի խումբերուն մէջ:

Օրին, դուք ձեր մասնակցութիւնը բերած էք Հայէպի հաւաքականին: Ի՞նչ կը յիշէք այդ օրերէն:

- Ես ութը տարի պատիւը ունեցած եմ մաս կազմելու Հայէպի ֆուլթպոլի հաւաքականին: Այդ օրերուն խումբի մարզիկներէն եօթն Հ.Մ.Ը.Մ.ականներ էին. եղբայրներ Գօգօ Քիլճեան, Կարպիս Թովմասեան, Վահէ Պըղճեան, Ժանօ Պէպէճեան, Թովմաս Մուխթար եւ Ֆուստ Գաթրոնի, որոնք բոլորն ալ հաւաքականի հիմնական մարզիկներ էին: 1972 եւ 1973 թուականներուն զիս հրաւիրեցին Սուրիոյ հաւաքական, բայց անձնական գործերու պատճառով չկարողացայ մաս կազմել խումբին: Ձին-լորութեան շրջանին, մասնակցութիւնս բերի բանակի խումբին: Այդ օրերու Սուրիոյ ախոյեանական մրցումներուն, Հ.Մ.Ը.Մ.ի խումբը ճակատագրական մրցում մը կատարեց բանակի խումբին դէմ, եւ ես ներկայացայ... բանակի խումբին տարագրով:

լով արհեստավարժութիւնը, նախքան որեւէ համաձայնութիւն կատարելը, կը ներկայացնէ իր պայմաններուն շարանը:

Ո՞րն է ձեր ամէնէն յատկանշական մրցումը:

- Այդ շրջանին Սուրիա կ'այցելէին եւրոպական զանազան խումբեր եւ մրցումներ կը կատարէին երկրի առաջնակարգ կազմերուն հետ: Ինծի համար յատկանշական մրցումներէն են Խ. Միութեան հաւաքականին եւ Գերմանիոյ ողիմպիական խումբերուն դէմ կատարուած հանդիպումները, որոնք աւարտեցան 0-0 հաւասարութեամբ: Այդ շրջանին յաջողեցանք նաեւ 2-1 արդիւնքով պարտութեան մատնել Դանիոյ ակադեմիական խումբը: Մրցումին ես նշանակեցի յաղթանակի կոլը: 1970 թուականին, Հայէպի մէջ, չորս խումբերու միջեւ տեղի ունեցաւ միջազգային մրցաշարք մը: Աւարտական մրցումին մեր դէմ մրցակից ունեցանք պուլկարական խումբ մը: Մրցումը վերջ գտաւ 1-1 հաւասարութեամբ եւ ես նշանակեցի մեր խումբին միակ կոլը:

Ի՞նչպէս կ'արժեւորէք ֆուլթպոլի արհեստավարժութեան ներկայ օրերը:

- Արհեստավարժութիւնը յաջողութեան ճամբայ է, եթէ կարենանք լիովին իրագործել անոր պայմանները: Դժբախտաբար, ներկայիս մարզիկներու մօտ նիւթականը աւելի առաջնահերթ է՝ քան ակումբը, եւ մեծամասնութիւնը օգտագործե-

Ի՞նչպէս կ'ուզէք եզրափակել այս հարցազրոյցը:

- «Մարզիկ»ին միջոցով ես կ'ուզեմ յաջողութիւն մաղթել Հ.Մ.Ը.Մ.ի աշխարհատարած մասնաճիւղերուն, իր 25 հազար անդամներով, որոնք 91 տարի շարունակ վառ պահեցին միութեան ջահը: Յաջողութիւն կը մաղթեմ նաեւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հայէպի պետական վարչութեան անդամներուն, որոնք ոչ մէկ ճիւղ կը խնայեն մարզական խումբերը յաջող ընթացքի մէջ պահելու համար: Նաեւ կ'ուզեմ շնորհակալութիւն յայտնել «Մարզիկ»ի խմբագրութեան, որ միշտ յիշելով վեթերան մարզիկները, այսօրուան սերունդին մօտէն կը ծանօթացնէ անցեալի փառքի օրերը եւ անոնց կերտիչները:

ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐՁԱԲՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

**Ներսես Արք. Բախտիկեան (1911-1989)
ԱՆՏԻՊ, ԺՁ. ՄԱՍ**

Վարչուժիւնս իր հերթական նիստին նկատի առնելով Ձեր նամակին պարունակութիւնը, որոշեց Ձեր փափաքին համաձայն ուղարկել որպէս նուէր 1 կաշիէ գնդակ, 2 հատ մէջի լաստիկ, 50 հատ անդամատետր եւ ծրագիր-կանոնագիր:

«Վարչուժիւնը քաջալերելով հանդերձ տեղւոյդ Հ.Մ.-Ը.Մ.ի մասնաճիւղ ունենալու ձեռնարկը, պարտք կը դրայ նկատելու, որ Հ.Մ.-Ը.Մ.ը կոչուած է ըլլալու լաւագոյն աղղակը հայ պատանիներու բարոյական եւ ֆիզիքական դարդացման: Անոր անդամակցելու իրաւունք ունին հայ պատանի ու երիտասարդ, առանց յարանուանական եւ հատուածական խտրութեան:

«Մենք յիստորիկ ենք որ այդ ուղղութեամբ, ինչպէս ամէն տեղ, հոն եւս հայ հասարակութեան անվերապահ դնահատանքին եւ համակրանքին պիտի արժանանայ եւ դուք որպէս մարդասէր արիւնք պիտի ջանաք ըլլալ Հ.Մ.-Ը.Մ.ի դրօշին հաւատարիմ եւ ենթակայ՝ բոլոր ոգիով:

1926 Դեկտեմբեր 27ին, Ձահլէի մէջ, Ժիպէյի որբանոցէն խումբ մը տղաք նպատակ կ'ունենան կազմելու Հ.Մ.-Ը.Մ.ի մասնաճիւղ: Իրարու քով կու գան Ներսէս Գազազեան, Յա-

կոր Իտիրեան, Սարգիս Ունճեան, Կիրակոս Գապագեան: Ասոնք իրենց շուրջ հաւաքելով պատանի-երիտասարդներ հիմը կը դնեն Հ.Մ.-Ը.Մ.ի Ձահլէի մասնաճիւղին եւ կը խմբագրեն իրենց առաջին նամակը, ուղղուած՝ Պէյրութի մասնաճիւղին, 1926 Դեկտեմբեր 27 թուակիր:

Սկստուական շարքերու ընդլայնումը նկատի ունենալով, Պէյրութի վարչուժիւնը կ'որոշէ այդ շարժումը ներմուծել նաեւ հայ բողոքականներու վարժարանէն ներս ու 22 Յունուար 1927 թուակիր նամակով կը դիմէ վարժարանի հոգաբարձութեան:

«Պատիւը ունինք տեղեկացնելու Ձեզի, թէ վարչուժիւնս իր վերջին նիստին որոշեց, ինչպէս Ազգ. վարժարանին, նոյնպէս այլ Ձեր վարժարանի սկստական շարքերու կազմութեան հոգը ստանձնել եւ այս ճամբով ջանալ օղտակար հանդիսանալ մեր մատաղատի սերունդին բարոյական ու ֆիզիքական դարդացման»:

Վարչութեան Փետրուար 15 1927ի նիստին ատենագրութեան մէջ կը կարդանք, որ «Հայ Բողոքականներու վարժարանի հոգաբարձութիւնը կը մերժէ» եղած առաջարկը:

Վարչութեան Փետրուար 15 1927ի նիստին ատենագրութեան մէջ կը կարդանք, որ «Հայ Բողոքականներու վարժարանի հոգաբարձութիւնը կը մերժէ» եղած առաջարկը:

Վարչութիւնը Ս. Ս. Բ.էն (Union Sportive Le Beyrouth) նամակ մը կը ստանայ: Այդ նամակով կ'առաջարկուի երկու կողմերու Ա.Բ.Գ. խումբերու մրցում ունենայ: Այս առթիւ վարչութիւնը ֆուլթայոյի ընդհանուր խմբագրատեղաւորութիւնը ֆուլթայոյի ընդհանուր խմբագրատեղաւորութիւնը ֆուլթայոյի ընդհանուր խմբագրատեղաւորութիւնը ֆուլթայոյի ընդհանուր խմբագրատեղաւորութիւնը կը գրէ:

«Առ ի գիտութիւն Ձեզ կը յայտնենք, որ յառաջիկայ Կիրակի, 13 Փետրուարին տեղի պիտի ունենան հետեւեալ երեք մրցումները Իւնիոն Սփորթիվի դէմ:

«Ա. Խումբ Սփորթիվի Ա. խումբին դէմ, ժամը 3ին:

«Բ. խումբ Սփորթիվի Բ. Խումբին դէմ, ժամը 1.30ին:

«Գ. խումբ Սփորթիվի Գ. Խումբին դէմ, ժամը 8.30ին:

«Այս առթիւ պիտի թեյադրէինք, որ հարկ եղած կարողութիւնը ջանայք ժամանակին ընելու, կանխելու որեւէ չփոթում:

«Ժիրայր Պայեանը Կիրակի ժամը 7.30ին քէմը պիտի այցելէ, պիտի ուղէինք Գ. խումբի տղաքը պատրաստ դառնուին որոշեալ ժամուն, որպէսզի խաղավայր առաջնորդէր գիրենք»:

1927 Փետրուար 15ի վարչական նիստը Հ.Մ.-Ը.Մ.ի Սուրբոյ եւ Լիբանանի մարդական կեանքին դարձակէտ թուականն է: Այս ժողովին է որ կ'որոշուի Ս. Չատուկեան օրերուն, Հայկպի

մէջ, Հայէպի մասնաճիւղին ֆուտբոլի խումբին հետ հանդիպում մը ունենալ: Այս առթիւ, Հայէպ կը գրուի 21 Փետրուար 1927 թուակիր հետեւեալ նամակը.

«Վարչութիւնն այս տարի փափաքած ըլլալով երկու քոյր մասնաճիւղերու միջեւ ֆուտբոլի մրցում մը կազմակերպել յառաջիկայ Զատիկի ընթացքին, եւ համաձայն իր վերջին նիստին, ուղեց գիտնալ թէ՛»

«1. Տեղւորդ մէջ կարելի՞ է շրջապատուած խաղափայր գտնել:

«2. Կարելի՞ է մուտք հաստատել եւ օգուել որոշ չափով:

«3. Զեր խումբէն դատ, մեր Ա. խումբին ուժին հաւասար օտար խումբի մը հետ, յաջորդ օր, եւ ձեր կարողութեամբ, կարելի պիտի ըլլայ՞ մրցում մը կատարել միեւնոյն դաշտին վրայ:

«4. Կարելի՞ է կանխաւ տոմսակներ հրապարակ հանել եւ սպառել:

«Պիտի խնդրէինք որ այս հարցումներուն Զեր շուտափոյթ պատասխանը տայիք: Հակառակ պարագային մեզի համար շատ դժուար պիտի ըլլար հարկ եղած գումարը հայթայթել այլ կերպով, տրուած ըլլալով միութեանս այլեայլ ծախքերով ծանրաբեռնուած ըլլալը եւ անոր նիւթական անձուկ վիճակ մը ունենալը երկար ժամանակէ ի վեր:

«Յուսալով որ Զեր ծանօթ ջանքերով պիտի կարենաք օգտակար արդիւնքներ ձեռք բերել, Զեզի այժմէն իսկ յաջողութիւն մաղթելով կը սպասենք անհամբեր Զեր պատասխանին»:

Պէյրուսի Իւնիոն Սփորթիւր նամակով մը կը հրաւիրէր մեր լաւագոյն մարզիկները, որ մասնակցէին իր կողմէ կազմակերպուած մարդահանդէսին՝ 20 Փետրուարին: Վարչութիւնը լայն մասնակցութեան համար հրաւէրը ուշացած գտնելով, կը զրկէ միայն Յովհաննէս եւ Պօղոս Շահինեանները եւ Օննիկ Փիլիկեանը:

1927 տարեշրջանի մարդական երեկոյթի աշխատանքներուն որոշումը կը տրուի Փետրուար 22ի նիստին մէջ. «Յետ երկար խորհրդակցութենէ որոշուեցաւ միութեան տարեկան մարդական երեկոյթը սարքել Ապրիլ 23ին, Շաբաթ երեկոյ: Պարտականութիւն տրուեցաւ Պալեանին նախապատրաստական աշխատանքներու սկսիլ»:

Ֆուտբոլի խումբերուն վերջնական դասաւորման համար պարտականութիւն կը տրուի Ժիրայր Պալեանի, Ալպէր Յակոբեանի եւ Յովհաննէս Շահինեանի:

Մարտ 8 1927ին, վարչական նիստի ատենագրութեան մէջ արձանագրուած է. «Դիւանին հասած նամակի մը համաձայն, որոշուեցաւ Մարտ 20ին, Կիրակի ժամը 10, Մերձաւոր Արեւելքի Որբերու Ընկերակցութեան սրահին մէջ ընդհանուր անդամական ժողով ունենալ»: Այս առթիւ ո՛չ միայն նամակ կը գրուի ֆուտբոլի հինգ խումբերու խմբապետներուն, այլեւ մամուլով այլ կը յայտարարուի:

Վարչութիւնը Պէյրուս-Հայէպ երթեւեկի համար դիմում կը կատարէ շոգեկառքի ընկերութեան՝ կէս գին տոմսակներ ապահովելու խումբին տասնհինգ հոգիին համար: Զահէէն ստացուած նամակը, որ ցոյց կու տայ եռանդ, կ'որոշուի պատասխանել հետեւեալ բովանդակութեամբ.

«Ուրախութեամբ ստացած ենք 26 Փետրուար եւ Մարտ 3 թուակիր նամակները եւ համաձայն Զեր փափաքին անմիջապէս 66 ս. դահեկանի փքոց-փոմփ-մը գնելով զրկեցինք:

«Այս առթիւ ուրախութեամբ կը յայտնենք, որ որոշած ենք մօտ 3-4 շաբաթէն զրկել մեր Բ. եւ Գ. խումբերը, որոնք պիտի մրցին Զեր պատրաստած խումբերուն հետ: Այսպէսով, կը կարծենք որ օգտակար քայլ մը առած պիտի ըլլանք մեր անդամներուն մէջ հետաքրքրութիւն արթնցնելով:

«Մինչեւ այդ, Զեր կողմէ կազմակերպուած կանոնաւոր խումբի մը երեւումը լաւագոյն գնահատանքի պիտի արժանանայ միութեանս կողմէ»:

Անթիլիասի որբանոցի տնօրէն Պրատուն, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի բոլոր խնդրանքներուն ընդառաջեր է, իր օրերուն որբանոցի մարդական կեանքին վրայ կ'աւելնայ սուսերամարտ, որ կ'ուսուցանէր մարզիչ լեհ Փոթորովսքին: Տնօրէնը կը փափաքէր նաեւ կուփամարտի ուսուցումը ներմուծել որբանոցէն ներս, ուստի, կը խնդրէ եւ կը կրկնէ իր խնդրանքը Հ.Մ.Ը.Մ.ի վարչութեան մօտ, որպէսզի իրեն տրամադրուի կուփամարտի ուսուցիչ մը: Վարչութիւնը կը զրկէ Ստեփան Ոսկանեանը, որ արդէն ամբողջ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ կը փայլէր որպէս կէս-միջին ծանրութեան կուփամարտի ախոյեան: Ան մասնակցած էր տասնվեց մրցումներու եւ բոլորէն այլ յաջողական ելած:

Մերձաւոր Արեւելքի Որբերու Ընկերակցութեան ակումբի սրահին մէջ կայանալիք ընդհանուր անդամական ժողովը տեղի կ'ունենայ Մարտ 18ին: Այս ժողովը Հ.Մ.Ը.Մ.ի կեանքին կարեւոր հանգրուաններէն մէկը կը հանդիսանայ: Դէպի տարածում եւ արմատական կազմակերպութիւն ձգտող այս միութիւնը այս ժողովին կ'ընտրէ առժամեայ Կեդրոնական Յանձնախումբ, շրջանը բաժնելով Ռաս Պէյրուս եւ Նահր մասնաճիւղերու: Երկու շրջաններու ներկայացուցիչներէն կը բաղկանան առժամեայ Կեդրոնական Յանձնախումբի անդամները, որոնք են՝ Յակոբ Հայրապետեան, Ժիրայր Պալեան եւ Մարտիկ Պէյլէրեան՝ Ռաս Պէյրուսի շրջանէն, իսկ Նահրէն Յ. Օղլաքեան եւ Ստեփան Ոսկանեան: Այս ժողովին ընդհանուր բնոյթին եւ առած քայլերուն մասին աւելի հանգամանօրէն կը կարդանք «Աղդակ»ի թիւ 7, 26 Մարտ 1927ի թիւին մէջ:

«... Նկատի առնուեցաւ վարչութեան կողմէ ժողովին բերած առաջարկը, տրուած ըլլալով որ միութեան անդամները

ցրուած են քաղաքին դանադան մասերուն մէջ, որուն հետեւանքով հաւաքական աշխատանք տանիրը կը բախի մեծ դժուարութիւններու, ինչպէս եւ օր ըստ օրէ անդամներուն թիւին աւելնալը, եւ այլ պարագաներ, կ'առաջարկուի շրջանը բաժնել երկուքի՝ Ռաս Պէյրութի եւ Նահրի մասնաճիւղերու, որպէսզի կարելի ըլլայ շատ մը դժուարութիւններու առաջըր առնել եւ թափուած ճիգերը աւելի արդիւնաւորել: Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց վարչութեան տեսակէտը, որմէ վերջ տեղի ունեցաւ անդամներու բաժանումը:

«Յաջորդ Կիրակի, Մարտ 27ին, նոյն սրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ երկու մասնաճիւղերու առանձինն ընդհանուր ժողովները, ընտրելու համար իրենց վարչութիւնները»: Յաջորդ Կիրակի ժողովները տեղի կ'ունենան եւ կ'ընտրուին դոյզ մասնաճիւղերու վարչութիւնները: Ռաս Պէյրութի համար կ'ընտրուի Յակոբ Գասապեան, Պօղոս Եղիայեան, Ա. Քեաեայեան, Յովհաննէս Շահինեան, տղթ. Ատոմ Գարագաշեան, իսկ Նահրի՝ Յարութիւն Օղլաքեան, Ստեփան Ոսկանեան, Յակոբ Աճէմեան, Յովսէփ Յովսէփեան, Վահան Նադարեան, Եփրեմ էլլէգեան եւ Վահան Մջիկեան:

Առժամեայ Կեդրոնական Յանձնախումբը իր ուսերուն վրայ կ'առնէ, ըստ գծուած ներքին կանոնադրին, կազմակերպչական, յարաբերական բոլոր գործերը: Եւ ասոնցմէ աւելին զինք կը զբաղեցնէ Պէյրութի խումբին Հալէպ այցելելու պարագան, որ «Առիթ պիտի տար անդամներուն մօտէն

շփում ունենալու, ստեղծելով նաեւ խանդավառութիւն, իսկ ժողովուրդին մէջ որպէս խօսուն քարոզչութիւն, պիտի տար հիանալի արդիւնք»:

Այս ձեռնարկին բարոյական արդիւնքին մասին խոր հաւատք ունենալով հանդերձ, կային նաեւ այս այցելութեան «ստեղծուելիք դժուարութիւններն ու անպատեհութիւնները», ուստի, կ'որոշուի անգամ մը եւս Հալէպի վարչութեան գրել: «Խ՞նչ միջոցներով կարելի պիտի ըլլայ յաջողցնել այս այցելութիւնը եւ ի՞նչ միջոցներով կարելի պիտի ըլլայ ապահովել նիւթական հաւանական այն բացը, որ յառաջ պիտի գար խումբէն նիւթապէս անկարող անդամներու ծախսերէն, որով կ'առաջարկուի եղբերուած դաշտի չզոյլութեան պարագային, ուր մուտքի համար տոմս կարելի չէ ծախել, պատրաստել նուիրատուներու տետրակներ եւ նախօրոք դանոնք սպառել»:

Կեդրոնական Յանձնախումբին սարքելիք մարդական երեկոյթին կազմուելիք բուրգերուն համար եւ 10-15 աշակերտներու օժանդակութիւնը ապահովելու մտօք, կ'որոշուի գրել Ս. Նշան Աղզ. վարժարանի հոգաբարձութեան:

Կեդրոնական Յանձնախումբին առաջին նիստին իսկ, Ժիրայր Պալեանին եւ Յակոբ Հայրապետեանին կը յանձնուի պատրաստութիւնը ներքին կանոնադրի մը, որ երկրորդ նիստին բոլորին կողմէն կ'ընդունուի առանց փոփոխութեան:

(Շար. 16)

Full of Charme Hotel, New Construction, French Architecture, International Standards, 100 m from the Republic Square and 15 minutes from the Yerevan International Airport.

- 44 Rooms and 3 Suites with all comforts, all climate controled, minibar, shower or bathroom with private WC, hairdryer. Satellite TV, international direct dial phone. Internet & Email access.
- Individualized and personal service, 24 hour reception and room service
- Bar

Europe Hotel

Feel at home, away from home...

Reservations Yerevan
32-38, Hanrabedoutian Street,
Yerevan 375010, Armenia
Tel 374 10 54 60 60 • Fax 374 10 54 60 50
sales@europelhotel.am

ՏՐԱՐՁԻԿ, ԻԹ. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 1 (331)

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ՝ ԹԵՆԻՍԻ ՍՈՒՐԻՈՅ ԱՂԶԿԱՆՑ ՓՈԽ ԱՆՈՅԵԱՆ ՄԻԼՎԻ ՊԱԶՈՅԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հարցազրույցը վարեց՝ Բաֆֆի Սիլվաիեան ՀԱԼԷՊ

Մարզական կենանքը հարուստ է մարզաձևերով: Իւրաքանչիւր մարզիկ կ'ընտրէ իր նախասիրած մարզաձևը եւ կը դառնայ անոր մասնագէտը: Թե՛նիսն ալ, իբրեւ անհատական մարզաձև, ունի յատուկ ժողովրդականութիւն: Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիոյ պատմութեան մէջ եղած են մարզիկներ, որոնք երկար տարիներ յաջողած են տիրանալ թենիսի երկրի ախոյեանութեան: Այդ մարզիկներէն կարելի է յիշել քոյր Մարի Մուրատեանը, եղբայրներ Դաւիթ Դաւիթեանը, Աբիկ Իպրահիմը եւ ուրիշներ: Ներկայիս, Հ.Մ.Ը.Մ.ի թենիսի մարզիկները իրենց յաջող մասնակցութիւնը կը բերեն Սուրիոյ ախոյեանական մրցումներում, բարձր պահելով միութեան վարկը: Խոստամալից այդ մարզիկներէն է քոյր Միլվի Պազոյեանը, որուն հետ կատարուած հարցազրույցը կը ներկայացնենք ստորեւ:

Քոյր Միլվի, նախ կ'ուզենք մօտէն ծանօթանալ ձեր անձնական եւ մարզական կեանքին:

-Ծնած եմ Հայէպ, 22 Յունիս 1995ին: Նախնական ուսումս ստացած եմ Ազգ. Հայկազեան վարժարանէն: Ներկայիս Յրդ կարգի աշակերտ եմ Ազգ. Քառէն Եփփէ Ճեմարանին մէջ: Փոքր տարիքէս մարզանքի հանդէպ ունեցած սէրս մզեց, որ 2002 թուականին անդամակցիմ Հ.Մ.Ը.Մ.ի թենիսի խումբին, Քոյր Մարի Մուրատեանի ցուցմունքներով եւ ծնողքիս քաջալերանքով:

Ի՞նչ կը նշանակէ մարզանքը ձեզի, եւ ինչո՞ւ ընտրած էք թենիսի մարզաձևը:

-Մարզանքը իր յատուկ տեղը ունի մարդու մը կեանքին մէջ: Մարզանքի շնորհիւ մարդ կրնայ մարմինը հեռու պահել վտանգներէ, մանաւանդ դպրոցական աշակերտներուն համար շատ կարեւոր է մարզանքը, որովհետեւ ինչպէս որ առածը կ'ըսէ. «առողջ միտքը առողջ մարմնի մէջ»: Իսկ թէ ինչո՞ւ ընտրած եմ թենիսը: Ես չըջան մը մաս կազմած եմ պասքէթի խումբի, յետոյ սակայն նախընտրեցի թենիսի հետեւիլ:

Ի՞նչ մրցումներու մասնակցած էք եւ ինչպիսի՞ արդիւնքներ արձանագրած էք:

-Մասնակցած եմ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ներքին մրցաշարքներուն եւ տիրացած եմ անոնց ախոյեանական բաժակներուն: Հինգ տարիէ մասնակցութիւնս կը բերեմ Սուրիոյ ախոյեանական մրցումներուն: Երեք տարի գրաւած եմ աղիւսակի երրորդ դիրքը: Այս տարեշրջանին արձանագրեցի լաւագոյն արդիւնքս եւ գրաւեցի Սուրիոյ երկրորդ դիրքը: Սակայն, վստահ որ պիտի չբաւարարուիմ այս արդիւնքով եւ պիտի ջանամ տիրանալ Սուրիոյ ախոյեանութեան տիտղոսին՝ բարձր պահելու համար Հ.Մ.Ը.Մ.ի անունը:

Ի՞նչպէս կը յաջողիք դասաւորել ուսման եւ թենիսի ձեր ժամերը:

-Այս տարի ես հանդիպեցայ որոշ դժուարութիւններու, որովհետեւ ինչպէս դիտէք, Յրդ կարգը տարբեր է դպրոցական այլ տարիներէ, բայց ինչպէս ուսումը, նոյնպէս ալ մարզանքը իր յատուկ տեղը ունի անձնական կեանքիս մէջ, եւ երբեք չեմ կրնար հեռու մնալ թենիսէն: Ներկայիս շաբաթական կը կատարեմ միայն երկու փորձ, եւ կը կարծեմ թէ այնքան ատեն որ կը դասաւորեմ ժամերս, մարզանքը երբեք արգելք չի դառնար դասերուս:

Որո՞նք են ձեզի քաջալերողները եւ արդեօք թենիսէն գատ այլ նախասիրութիւններ ունի՞ք:

-Ծնողքս միշտ քաջալերած է զիս եւ նոյնիսկ ներկայ գտնուած է մրցումներուս, նմանապէս՝ դպրոցի ուսուցիչներս եւ մարզիչս՝ քոյր Մարի Մուրատեանը, որ միշտ ուզեցած է զիս իր օգտակար ցուցմունքներով: Իբրեւ նախասիրութիւն, ինքզինքս մօտ կը զգամ երաժշտական գործիքներու: Նախընտրած գործիքներս են՝ ֆլիւթը, դաշնամուրը եւ ջութակը: Դպրոցական տարեշրջանի աւարտին պիտի հետեւիմ ֆլիւթի դասընթացքի:

Ի՞նչ ունիք վերջին խօսք:

-Կ'ուզեմ յաղթանակս նուիրել Հ.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընտանիքին, որուն անդամներէն մէկն եմ, նաեւ՝ Ազգ. Քառէն Եփփէ Ճեմարանի տնօրէնութեան եւ ուսուցչական կազմին: Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ ծնողքիս, մարզիչիս եւ խումբի պատասխանատու կազմին, որոնք միշտ եղած են կողքիս:

ՄԱՐԱՏՈՆԱ ԴԱՐՁԵԱԿ ՆԵՐԿԱՅ

Գ. Թորոյեան ՊԵՅՐՈՒԹ

Մարատոնան անծանօթ անուն մը չէ ֆուլթայոլի պատմութեան մէջ: Աւելին, Մոնտիալներու անոր նախորդ մասնակցութիւնները, իբրեւ մարզիկ, միշտ ալ հետաքրքրական եղած են: Այս անգամ ան ներկայ է 2010ի Մոնտիալին, իբրեւ մարզիչ:

Ո՞վ է այս մարզիկը, որ իր մասին անդադար խօսիլ կու տայ եւ մեղան կը հոսեցնէ աւելի քան 30 տարիէ ի վեր:

Արժանիքինցի աղքատ ընտանիքի դաւակ, Մարատոնա փոքր տարիքէն կը սկսի ֆուլթայոլ խաղալ: Շուտով աչքի գարնելով՝ զայն կ'ընդունի Արժանիքնիտա ձիւնիոր խումբը, որուն հետ 167 մրցումի ընթացքին ան կը նշանակէ 115 կոլ: 1981ին, Մարատոնա մէկ տարիով կը միանայ Պոքա ձիւնիոր-զին եւ 40 մրցումի ընթացքին կը նշանակէ 28 կոլ: 1982ին կը միանայ Պարսերոնայի եւ անոր շապիկով հանդէս կու գայ 40 մրցումի ընթացքին՝ նշանակելով 22 կոլ: Պարսերոնայի մէջ Մարատոնա չի կրնար ինքզինք փաստել: Նախ վեց ամիս վերաւոր ըլլալով ան հեռու կը մնայ կանաչ դաշտերէն եւ ապա՝ այդ օրերու Մատրիտի գերհզօր խումբը շուքի մէջ կը ձգէ «Պարսա»ն:

1984ին, Մարատոնա կը միանայ Իտալիոյ Նափոլի խումբին եւ հոս կը սկսի ֆուլթայոլային ասպարէզի իր լաւագոյն ժամանակաշրջանը: Նափոլիի հետ ան կը կատարէ 188 մրցում եւ կը նշանակէ 81 կոլ: Սակայն անոր մասնակցութիւնը Իտալիոյ ախոյեանութեան եւ Եու.է.Ֆ.Ա.ի բաժակի այդ տարիներու մրցումներուն կը կաղմեն ֆուլթայոլի պատմութեան ամէնէն փայլուն էջերը: Մարատոնա ամբողջ խումբ մըն է առանձին: Խաղը կաղմակերպող, ճշգրիտ փոխանցումներ

կատարող, կոլի աւելիներ ստեղծող, նշանակող եւ յաղթանակներ կերտող: Նափոլիի հետ ան կը տիրանայ Իտալիոյ ախոյեանութեան (1986-1987 եւ 1989-1990): Նշենք, որ նախապէս Նափոլի ոչ մէկ անգամ յաղողած էր տիրանալ Իտալիոյ ախոյեանութեան: 1987ին Նափոլի կը տիրանայ Իտալիոյ բաժակին, իսկ 1989ին՝ Եու.է.Ֆ.Ա.ի բաժակին եւ Իտալիոյ «Սուփեր Քափ»ին, 1990ին: 1987-1988 տարեշրջանին Մարատոնա կը հանդիսանայ Իտալիոյ ախոյեանութեան կոլ-սքորըրը:

Այս յաղողութիւնները Մարատոնայի շնորհիւ է որ կարելի կ'ըլլայ իրականացնել: Նափոլիի մէջ ան կը վերածուի կուռքի, այնքան մը, որ 1990ի Մոնտիալի Իտալիա-Արժանիքն կիսա-լարտական մրցումին, որ տեղի կ'ունենայ Նափոլիի մէջ, Նափոլիի համակիրները կը քաջալերեն Մարատոնան:

Սակայն, Մարատոնա հարցեր ունենալով խումբի պատասխանատուներուն հետ եւ թմրեցուցիչի գործածութեան մեղքով ամբաստանուելով, կը հեռանայ ակումբէն: Շրջան մը կը միանայ Սպանիոյ Սելիլյա խումբին, որուն հետ կը կատարէ 26 մրցում եւ կը նշանակէ 5 կոլ: Ապա կը վերադառնայ հայրենիք՝ միանալու նախ Նիւրլ Օլտ Պոյզին, ապա իր նախկին ակումբին՝ Պոքա ձիւնիորզին: Մարատոնա իբրեւ մարզիկ ֆուլթայոլին հրաժեշտ կու տայ 1997ին:

Միջազգային մրցումներու ծիրէն ներս, անկասկած, Մա-

րատոնայի մեծագոյն սխրագործութիւնը կը մնայ 1986ի Մոնտիալին անոր մասնակցութիւնը: Ան կը յաջողի երկրորդ անգամ ըլլալով բաժակը նուիրել Արժանթինի: Սակայն անոր անմոռանալի խաղը կը մնայ Անգլիոյ դէմ մրցումը, որուն ընթացքին ան երկու յատկանշական կոլեր կը նշանակէ: Առաջինը ձեռքով, իսկ երկրորդը՝ դաշտին կէսէն առանձին սողոյով:

Մարատոնա Արժանթինի ազգային խումբին հետ կը կատարէ 91 մրցում եւ կը նշանակէ 34 կոլ: Ան կը մասնակցի չորս Մոնտիալներու՝ դառնալով մէկ անգամ ախոյեան եւ մէկ անգամ ալ փոխ ախոյեան (1990):

2008ի Նոյեմբերին, Մարատոնա կը նշանակուի Արժանթինի ազգային խումբի մարզիչ: Նախապէս երկու առիթներով ան մարդած էր խումբեր, սակայն յաջողութեան չէր հասած: Մարատոնայի հետ ազգային խումբը բարեկամական իր առաջին մրցումը կ'աւարտէ յաղթանակով: Սակայն, Մոնտիալի դտումի մրցումներու ընթացքին, արժանթինցիք կը գտնուին լուրջ դժուարութիւններու դիմաց եւ միայն վերջին երկու մրցումները յաղթելով անոնք կ'ապահովեն մասնակցութեան իրենց տոմար:

Մարատոնա 2000 թուականին Ֆիֆայի կողմէ համացանցի միջոցով կաղմակերպուած քուէարկութեամբ կ'ընտրուի քսաներորդ դարու աշխարհի լաւագոյն ֆութպոլիստը:

Ուշագրաւ է, որ Մարատոնա Մոնտիալներու մասնակցութեան ընթացքին միշտ ալ կը գրաւէ լուսարձակներ: 1982ին, իր առաջին մասնակցութիւնը կը նկատուի ապագայ փայլուն աստղի մը յայտնութիւնը: Իսկ իր վերջին մրցումին, Պրագիի դէմ մրցումի աւարտէն հինգ վայրկեան առաջ, կարծր ֆաուլ մը կատարելով ան կը հեռացուի դաշտէն:

1986ի Մոնտիալը Մարատոնայի տարին էր: Արժանթինի կազմը իր յաջողութիւնը կը պարտի անոր: Սակայն, ինչպէս նշեցինք, Անգլիոյ դէմ անոր նշանակած խնդրայարոյց կողմ միշտ ալ պիտի յիշուի: Նոյն մրցումին անոր նշանակած երկրորդ կողմ 2002ին ընտրուեցաւ բոլոր Մոնտիալներու ամէնէն գեղեցիկ կողմ:

1990ին Մարատոնայի Արժանթինը այնքան ալ փայլուն վիճակի մէջ չէր գտնուեր, իսկ խմբապետ Մարատոնա վերաւոր էր: Հակառակ իր վերաւոր վիճակին ան կը մասնակցի բոլոր մրցումներուն եւ կը յաջողի խումբը հասցնել աւարտական մրցումին, ուր վերջին վայրկեաններուն կասկածելի փենայթիով մը

կոլ ստանալով արժանթինցիք կը պարտուին: Անմոռանալի է մրցումի աւարտին Մարատոնայի մանուկի մը նման լացը, երբ ան այնքան մօտեցած էր աշխարհի բաժակի երկրորդ տիրոջին...

1994ին Արժանթին կերպարանափոխուած կը ներկայանայ Մոնտիալին: Երիտասարդ փայլուն խաղացողներու հոյ մը փորձառու մախաթրոյին շուրջ խմբուած, խումբը կը դարձնեն տիրոջին թեկնածուներէն: Առաջին երկու մրցումներուն շունդալից յաղթանակներ եւ արդէն անոնց խաղը կը սկսի սարսափ սփռել մնացեալ խումբերուն: Երրորդ մրցումի նախօրեակին, սակայն, Մարատոնա կը պատժուի եւ դուրս կը դուրս Մոնտիալի մրցումներէն՝ խթանիչ դեղեր գործածած ըլլալու ամբաստանութեամբ: Արժանթինցիք բարոյալքուած՝ երկրորդ հանգրուանին կը պարտուին Ռուսիային եւ գլխիկը կը հեռանան Մոնտիալէն:

2010ին, 16 տարիներու բացակայութենէ ետք, Մարատոնա կը վերադառնայ Մոնտիալի մրցումներուն, այս անգամ սակայն իբրեւ մարզիչ: Անոր անցեալը, յեղեղով նկարագրելը, բնաւորութիւնը մեղ կը յուշեն, որ Մարատոնա այս Մոնտիալին եւս մեկան պիտի հոսեցնէ իր մասին: Այս բացառիկ ֆութպոլիստը դժբախտաբար մարդկային նկարագրով այնքան ալ հաստատ չէ: Բոլորը պիտի փափաքին որ Մարատոնա կարողանայ Արժանթինի խումբին խաղի մակարդակը բարձր պահել այնպէս, որ նորէն խօսուի իր մասին, եւ դրակահարէն:

Չեռնարկի մասնակիցներու խմբաձևկարը:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԼԻՔՄՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈՒԿ ՎԵԹԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲԸ ՊԱՏՈՒԵՑ ԵՂԲ. ՀՐԱՅՐ ՏԷՐ ԹՈՐՈՍԵԱՆԸ

Մարտ Զեչիշեան
ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍ

Վերջերս Մ. Նահանգներ կը գտնուէր Հ.Մ.Ը.Մ.ի Լիբանանի ֆուտբոլի երբեմնի աստղերէն, Պուրճ Համուտի Ազգ. Լեւոն եւ Սոֆիա Յակոբեան Գոլէճի նախկին ուսուցիչ եղբ. Հրայր Տէր Թորոսեանը: Այս ուրախ առիթով, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Լիբանանի ֆուտբոլի վեթերաններու խումբը ի պատիւ եղբոր կազմակերպեց զնահատանքի երեկոյ մը, որ տեղի ունեցաւ Հինգշաբթի, 14 Յունուար 2010ի երեկոյեան, Հոլիվուտի «Գաւառ» ճաշարանը:

Բարի գալուստի քաղցր խօսքերով ներկաները ողջունեց հիւրընկալ խումբի պատասխանատու եղբ. Աբօ Նէնէճեան, իսկ երեկոյին հանդիսավարութիւնը կատարեց Հ.Մ.Ը.Մ.ական ֆուտբոլի վեթերան մարզիկ եղբ. Վաղգէն Գալայճեան: Ան առաջին հերթին ծանօթացուց ձեռնարկին պաշտօնական հիւրերն ու հիւր եղբոր խաղընկերները, որոնց կարգին էին Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեղրոնական Վարչութեան փոխ ատենապետ եղբ.

Օրուան հանդիսավար եղբ. Վաղգէն Գալայճեան:

Գօգօ Պալեան, Շրջանային Վարչութեան փոխ ատենապետ եղբ. Յովիկ Պետեւեան եւ եղբ. Թովմաս Տէօքմէճեան, Հ.Յ.Գ. Կեղրոնական Կոմիտէի անդամներ Ժան Գոսաքեան եւ Գօգօ Թոփայեան, Հոլիվուտի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ հովիւ Վիգէն Քէնյ. Վասիլեան, Հայ Մշակութային Հիմնարկութեան վարիչ տնօրէն Մուրատ Թոփայեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի «Արժանեաց» շքանշանակակիր եղբ. Զաքար Չորպաճեան, բարեկամներ եւ հիւրեր: Եղբ. Գալայճեան Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ Լիբանանի ֆուտբոլի պատմութեան մէջ հիւր եղբոր կարեւոր դերակատարութիւնը ընդգծելով բացատրեց օրուան նպատակը եւ աւելցուց.

«Վեթերաններու այս խումբը միշտ պատրաստ եղած է եւ բնաւ չէ զլացած իր յարգանքը եւ զնահատանքը ցուցաբերելու Հ.Մ.Ը.Մ.ի վեթերեան ֆուտբոլիստներուն, որոնք այցելած են այս գաղութը: Այցելուներու կարեւորներէն մէկը եղբ. Հրայր Տէր Թորոսեանն է, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Լիբանանի խումբին կեղրոն պաշտպանի դիրքի մարզիկ էր, մեծ համբաւի եւ ժողովրդականութեան արժանացած էր բազմաճաղար համակիրներու կողմէ, վայելելով իր խաղընկերներուն սէրն ու յարգանքը»:

Իսկ յիշատականութիւն կատարելով 1966ի Հ.Մ.Ը.Մ.ի Լիբանանի ֆուտբոլի ախոյեանութեան տիրանալու պատմական իրողութեան, ինչպէս նաեւ 1970ի Թեհրանի մէջ եւ այլուր Հ.Մ.Ը.Մ.ի արձանագրած մարզական յաղթանակներուն, հանդիսավարը մատնանշեց եղբ. Հրայրի դրական ներդրումը այդ յաղթանակներուն, որոնք արդիւնքն էին իր հանդարտութեան ու պաղարիւնութեան:

Այնուհետեւ, խօսքը օրուան հիւրին ուղղելով ան եզրակացուց. «Միրելի եղբ. Հրայր, թէեւ վեթերաններու այս խումբը պաշտօնական ո՛չ մէկ հանգամանք ունի, սակայն ունի յիշատակներ, հաճելի յիշատակներ, որոնց համար այսօր կ'ուղէ երախտագիտական եւ շնորհակալական իր խօսքը յայտնել ձեզի, Հ.Մ.Ը.Մ.ին մատուցած ձեր ծառայութեանց եւ ներդրումին համար»:

Նոյնանման յիշատակներով ելոյթ ունեցաւ ֆուտբոլի վեթերաններու հիւրընկալ խումբի հիմնադիրներէն եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Լիբանանի ֆուտբոլի պատասխանատուներէն եղբ. Զաքար Չորպաճեան:

Այնուհետեւ, ֆուտբոլի վեթերաններու խումբին կողմէ, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեղրոնական Վարչութեան փոխ ատենապետ եղբ. Գօգօ Պալեան, Շրջանային Վարչութեան փոխ ատենապետ եղբ. Յովիկ Պետեւեանի եւ վեթերաններու խումբի պատասխանատու

եղբ. Աբո Նէնէճեանի ընկերակցութեամբ, գնահատագիր մը յանձնեց եղբ. Հրայր Տէր Թորոսեանին, իբրեւ «Լիբանանի Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ ազգային խումբի վաստակաւոր Ֆուլթայոյիստ, տիպար մարզիկ եւ հաւատաւոր միութեանական, Հ.Մ.Ը.Մ.ի ֆուլթայոյի փառքի շրջանի կերտիչներէն»:

Անակնկալի եկած՝ պարգեւատրեալ եղբայրը շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն ընծայուած պատիւին համար եւ հպարտութիւն յայտնեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի նման կազմակերպութեան մը անդամակցած ըլլալուն համար: Միութեան մը, որ ծանօթ է իբրեւ ազգային եւ գաղափարական կրթութեան դարբնոց:

Իսկ խօսքը խաղրնկերներուն ուղղելով եղբ. Հրայր շեշտեց. «Այս տղաքը մէկական հերոսներ են, որոնք դպրոցէն ետք Հ.Մ.Ը.Մ.ի ճամբան բռնելով հայկականութեամբ ապրեցան: Ուրախ եմ, որ այս ոգին հոս բերած էք եւ յոյսով եմ, որ այս ոգին աւելի լայն շրջանակի մէջ կը տարածէք: Կը մաղթեմ, որ այս այս գործը մնայուն յաջողութիւն կ'արձանագրէ»:

Շրջանային Վարչութեան անունով շնորհաւորական ելոյթ ունեցաւ եղբ. Յովիկ Պետեւեան, իսկ եղբ. Թովմաս Տէօբմէճեան, իբրեւ դասընկեր, համայնարանական իր օրերէն գեղեցիկ յուշեր պատմեց:

Ձեռնարկին երկրորդ անակնկալը խումբի նոր պատասխանատուի յայտարարութիւնն էր: Եղբ. Աբո Նէնէճեան, որ խումբի ստեղծումէն ի վեր ստանձնած էր եւ լաւագոյն կը կատարէր անոր պատասխանատուութիւնը, ներկայացուց խումբի նոր պատասխանատուն՝ եղբ. Խաչիկ Ժիկէրիմեանը, բոլորին ծանօթ հայաստանցի Խաչիկը: Այն Խաչիկը, որ 1970ական թուականներուն իր բացառիկ խաղարկութեամբ հմայած էր Հայաստանի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Լիբանանի մարզասէրները:

Եղբ. Ժիկէրիմեան շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն վրաս հաւանութեամբ պարտականութեան համար եւ իրեն յատուկ սրա-

Գնահատագիրի յանձնումի պահուն: Ձախէն աջ՝ եղբայրներ Հրայր Տէր Թորոսեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան փոխ աստեճապետ եղբ. Գօգօ Պալեան, Յովիկ Պետեւեան եւ Աբո Նէնէճեան:

մըտութեամբ քաղցր յիշատակներ պատմեց եղբ. Հրայրի եւ ընդհանրագոյն Հ.Մ.Ը.Մ.ի առնչուած իր դրուագներէն:

Այնուհետեւ, իրենց սրտի խօսքերը փոխանցեցին եղբ. Հրայրի ուսուցչութեան տարիներու աշակերտներէն Սազօ Նէնէճեան, Սազօ Սազայեան, Վազգէն Գալայճեան, խաղրնկերներէն Միսաք Թաթիկեան, Մարք Թորոսեան, Անդրանիկ Մալեան, Սազօ Սահակեան, նաեւ ժան Գոսաքեան, Վիգէն Քհնյ. Վասիլեան, Կարօ Գազանճեան, Մուրատ Թոփալեան, Քրիստ Աբգարեան եւ ուրիշներ:

Բոլոր ելոյթ ունեցողներն ալ յատկանշական եւ գեղեցիկ յուշ մը պատմելէ ետք, անխտիր ընդգծեցին եղբ. Հրայր Տէր Թորոսեանի անկեղծ ընկերով ազնիւ նկարագիրը, Հ.Մ.Ը.Մ.ական մարզիկի օրինակելի տիպարը, համեստութիւնը, ազգային գիտակցութիւնը եւ ղեկավարի յատկութիւնները, ժողովական հարուստ կեանքը եւ դաստիարակ ուսուցիչի տիպարը:

Ուշ գիշերին, ներկաները յիշատակի խմբանկար մը նկարուելէ ետք, անցեալի դեղեցիկ յուշերով յագեցած մեկնեցան տուն, Հ.Մ.Ը.Մ.ին օգտակար ըլլալու պատրաստակամութեամբ:

Հրայր Տէր Թորոսեան ձեռնարկին մասնակից Սոֆիա Յակոբեան Գոլէճի իր նախկին ուսանողներուն հետ:

ՏԵՒՈՆԸՆԴՈՒԱԶԻ ԱՌԻՌՈՎ ՄՈՒՇԵՂ ԱՔՔ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆԻ ՀԵՏ ԸՆԹՐԻՔ՝ «ՄԻՐՈՅ ՍԵՂԱՆ»Ի ՀՈՒՐՁ

**Մարտ Զեչիշեան
ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՍ**

Շարաթ, 13 Փետրուար 2010ի երեկոյեան, Տեառնընդառաջի նախատանակին, աւանդական խարոյկը վառելէն ետք, Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ «Արմենակ Տէր Պետրոսեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ աւանդութիւն դարձած «Միրոյ Սեղան»ի շուրջ կատարուող միասնական 10րդ ընթրիքը, շրջանի Հ.Մ.Ը.Մ.ի արի-արենոյշ խմբապետ-խմբապետու-

հիներու հետ, Թեմի Առաջնորդ Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեանի նախաձեռնութեամբ:
Առաջնորդ Հայրը սրահ մուտք գործելէ ետք, խմբանկար մը ունեցաւ ներկայ Հ.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետ-խմբապետուհիներուն հետ, որմէ ետք սեղանները օրհնեց, արտօնելով ընթրիքը:
Նոյն եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան հիւրընկալութեամբ կատարուող այս ընթրիքին մասնակից դարձան նաեւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Շրջանային Վարչութեան, Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան, Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Միու-

թեան եւ Շրջանային Սկաուտ. Խորհուրդի ներկայացուցիչները:
Առաջնորդ Հօր կ'ընկերակցէին Պարթեւ Վրդ. Կիւլիւմեան, Վաղգէն Քհնյ. Աթմաճեան, Արտակ Ա. Քհնյ. Տէմիրճեան եւ Նարեկ Քհնյ. Փեհչիվանեան:
Ձեռնարկի հանդիսաւարութիւնը կատարեց Կլէնտէյլի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հովիւներէն Վաղգէն Քհնյ. Աթմաճեան, որ բարի գալուստի խօսքերէն ետք հրաւիրեց Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Բաֆֆի Նալճեանը, որպէսզի փոխանցէ իր սրտի խօսքը: Նալճեան իր ուրախութիւնը յայտնեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի արի-արենոյշներուն հետ միասնաբար «Միրոյ Սեղան»ի շուրջ ընթրելու գեղեցիկ առիթին համար: Ապա, ներկայացնելով միութեան գործունէութիւնը, հրաւիրեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական բաժանմունքը մասնակցելու անոնց:

Այնուհետեւ, Աղգային Առաջնորդարանի քրիստոնէական դաստիարակութեան պատասխանատուներէն Պարթեւ Վրդ. Կիւլիւմեան ելոյթ ունենալով, բացատրեց Տեառնընդառաջի իմաստը, եւ նշեց տօնին կապուած աղգային աւանդութիւնները:
Հ.Մ.Ը.Մ.ի Շրջանային Վարչութեան կողմէ սրտի խօսք փոխանցեց սկաուտականի ներկայացուցիչ եղբ. Փիէր Մանուկեան: Ան առաջին հերթին շնորհակալութիւն յայտնեց ընծայուած առիթին համար եւ նախաձեռնութիւնը պա-

տե՛հ առիթ նկատելով՝ ըսաւ. «Իբրեւ Հ.Մ.Ը.Մ.ականներ, օրուան խորհուրդէն մեկնելով կը վերանորոգենք մեր ուխտը, իբրեւ հայ ազգի գինուորներ եւ Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ զաւակներ, հաւատարիմ մնալու Աստուծոյ, միաժամանակ ծառայելու մեր ազգին ու հայրենիքին»:

Եղբ. Մանուկեան Սրբազան Հօր փոխանցեց նաեւ, թէ շրջանի սկառուտական բաժանմունքը, հակառակ տիրող տնտեսական նեղ պայմաններուն, դարձեալ մեծ թիւով պիտի մասնակցի Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան հայրենիքի մէջ կազմակերպած համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական բանակումին եւ այցելելով հայրենի պատմամշակութային արժէք ներկայացնող մեր եկեղեցիներն ու կոթողները, ազգասիրութեամբ վերանորոգւած պիտի վերադառնայ տուն:

Ապա, եղբ. Մանուկեան բեմ հրաւիրեց Ծրջանային խմբապետուհի քոյր Թային Հինտոյեանը, որ ներկայացնելէ ետք ընթրիքին ներկայ Ծրջանային

Սկառուտ. Խորհուրդի անդամները, Սրբազան Հօր նուիրեց սկառուտական վերջին սեմինարին պատրաստուած շապիկ մը, միաժամանակ վստահեցնելով Սրբազան Հայրն ու ներկայ հոգեւոր հովիւները, թէ Հ.Մ.Ը.Մ.ը իր ծրագրներուն մէջ լայն տեղ կը տրամադրէ քրիստոնէական դաստիարակութեան:

Ընթրիքի վերջին բաժինով, Հայրական իր պատգամն ու օրհնութիւնները փոխանցեց Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան, կեդրոնանալով Կիլիկեան Ս. Աթոռի հայրապետներէն իւրաքանչիւրին յատկանշական գործունէութեան եւ աշխատանքներուն վրայ: Այսպէս, Առաջնորդ Հայրը ներկայացուց Սահակ Բ., Բարդէն Բ., Պետրոս Ա., Գարեգին Ա., Զարեհ Ա., Խորէն Ա. եւ Գարեգին Բ. (հետագային Ամենայն Հայոց) Կաթողիկոսները:

Սրբազան հայրը կոչ ուղղեց ներկայ Հ.Մ.Ը.Մ.ական ղեկավարներուն, որ «Իբրեւ հայ ժողովուրդի զաւակներ, մեր աւանդութեան, մեր հաւատքին մէջ

ամուր մնան»:

Եզրակացնելով, Սրբազանը վստահեցուց, թէ «... Այն որ Աստուածասէր, եկեղեցասէր է եւ հայրենասիրական աշխատանքի մէջ է, աւելի օգուտ կը բերէ հայրենիքին, մեր հաւաքականութեան եւ ազգին: Լաւագոյն օրինակը Հ.Մ.Ը.Մ.ն է, լաւագոյն օրինակը դուք էք եւ լաւագոյն օրինակը կ'ըլլաք այս աւանդութիւններուն եւ տօներուն առիթով երբ եկեղեցի գաք եւ աղօթէք»:

Ընթրիքին ներկայ քոյր-եղբայրները հոգեւոր սնունդով յագեցած՝ մեկնեցան տուն իրենց հետ տանելով Սրբազան Հօր նուիրած Արեւագալի Ողորդական եւ Հանգստեան ժամերգութիւնները ընդգրկող լաթակազմ գրքոյկը, ինչպէս նաեւ՝ Կիլիկեան Աթոռի հայրապետներուն լուսանկարները, որոնց հտին արձանագրուած էր իւրաքանչիւրին մտածումներէն եւ յատկանշական խօսքերէն մէկը:

Made from one single slice of natural Australian opal

Classique®

OPAL DIAL WATCH

Sarkis Der Bedrossian

Sams Watchmaker Jeweller Pty. Ltd.
123 Clarence Street
Sydney 2000
Australia

Phone: +61 2 9290 2199
fax: +61 2 9262 1630
Website: www.classiquewatches.com
Email: Info@classiquewatches.com

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԿԱՌԲՏԱԿԱՆ ՎԿԱՅԵԱՎԿԱՐԳԻ ԴԱՍԸՆԹԱՅՔԸ

Լոռի Պարագեան ԱՐՁԵՔ

Կիրակի, 28 Փետրուարի յետմիջօրէին, Ֆիքսի «Արամ Մանուկեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ցունաստանի սկստուտական Վկայեալ կարգի առաջին դասախօսութիւնը՝ Շրջանային Սկստուտական Խորհուրդի կազմակերպութեամբ եւ Շրջանային Վարչութեան հովանաւորութեամբ:

Դասընթացքին մասնակիցներուն ընդհանուր թիւը 26 քոյր-եղբայր է, բոլորը Հ.Մ.Ը.Մ.ի Աթէնքի եւ Գոքինիոյ մասնաճիւղերու խմբապետներ:

Վկայեալ կարգի դասընթացքները կը նպատակադրեն պատասխանատու խմբապետները մարզել գործնական ձեւով՝ յայտագիրներ փոխանցելու համար իրենց խմբաւորումներուն:

Առաջին դասախօսութիւնը, որուն

նիւթն էր «Ուսումնասիրել վարուելակերպի հարցեր եւ տարիքային առանձնայատկութիւններ», ներկայացուց հոգեբան քոյր Արուսեակ Գարամանեան: Չորս հետաքրքրական ժամերու ընթացքին քոյրը խօսեցաւ եւ խմբապետներուն թելադրեց ինչպէս վարուիլ 4-18 տարե-

կան քոյր-եղբայրներու հետ: Նկատի առնելով մոկլիներու ու գայլիկ-արծուիկներու փոքր տարիքը, բացատրուեցաւ, թէ անոնք ինչպէս կը վարուին խումբի մը մէջ եւ ինչ կարիքներ կ'ունենան:

Ապա, արի-արենոյշներու եւ երէց-

պարմանուհիներու պատանեկան տարիքին անցնելով՝ նշուեցան յիշեալ տարիքի առանձնայատկութիւնները եւ անոնց դիմագրաւած հաւանական դժուարութիւնները:

Յաջորդեց աւելի մանրամասն խօսակցութիւն, որուն ընթացքին խմբապետները խսկական դէպքերու օրինակներով ստացան հոգեբանին խորատները:

Դասախօսութեան աւարտին, Շրջանային խմբապետուհի քոյր Գոհար

Ալեանաքեան Շրջանային Սկառտական Խորհուրդին անունով յուշանուէր մը յանձնեց Քոյր Արուսեակ Գարամանեանին:

Պէտք է նշել, որ Վկայեալ կարգի աշխատանքին ծրագրումի սկսաւ 30 Նոյեմբեր 2009ին եւ կը նախատեսուի աւարտել Հոկտեմբեր 2010ին:

Յունուար 31ին տեղի ունեցաւ առաջին հանդիպումը՝ Ֆիքսի «Արամ Մանուկեան» սրահին մէջ: Մասնակցողներ

րուն ներկայացուեցաւ ծրագիրը եւ մասնակցութեան պայմանները: Այս հաւաքները պիտի կատարուին ամսական դրութեամբ:

Վկայեալ կարգի յաջորդ հանդիպումը պիտի կատարուի երկօրեայ սեմինարի մը ընթացքին, Այս Մարինայի յունական սկառտական ֆետերատիոնի բանակաւայրին մէջ:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՏԻԹՐՈՅԹԻ ՄԱՍՆԱԾԻՒՂԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Շ. Ժամկոչեան ՏԻԹՐՈՅԹ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Տիթրոյթի մասնաճիւղի տարեկան ճաշկերպութիւնը պարահանդէսը տեղի ունեցաւ Շարաթ, 21 Նոյեմբեր 2009ի երեկոյեան, շրջանի «Միլլոր Կարտըն» սրահին մէջ, ներկայութեամբ աւելի քան 400 Հ.Մ.Ը.Մ.ականներու եւ համակիրներու: Հրաւիրեալներու կարգին էին Վազգէն Աւագ Քահանայ Պէքէարեան, Պատուելի Մակարիոս Տարաուի, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Արեւելեան Մ. Նահանգներու Շրջանային Վարչութեան ներկայացուցիչ եղբ. Վարդան Աղամեան, Շրջանային Վարչութեան անդամ եղբ. Լեւոն Սահակեան եւ Հ.Յ.Դ. Տիթրոյթի «Ազատամարտ» կոմիտէի ներկայացուցիչ Ներսէս Կէտիկեան,

Ներկաներու շարքին էին Հ.Մ.Ը.Մ.ի Արեւելեան Մ. Նահանգներու Շրջանային Վարչութեան նախկին անդամ եղբ. Վարուժան Ժինտոյեան, Հ.Մ.Ը.Մ. Շիքակոյի մասնաճիւղի վարչութեան անդամ եղբ. Դրօ Խոյլամեան, Հ.Օ.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Շաքէ Պասմաճեան, Հ.Բ.Ը.Մ.ի Տիթրոյթի «Այլք Մանուկեան» ամէնօրեայ վարժարանի տնօրէն դոկտ. Յովսէփ Թորոսեան:

Ճաշկերպութիւն բացումը կատարեց օրուան հանդիսավար, Տիթրոյթի մասնաճիւղի վարչութեան ատենադպրուհի քոյր Թամիճա Տաքէսեան: Ան հրաւիրեց ներկայ կղերականները, որպէսզի օրհնեն ձեռնարկն ու սեղանը: Ապա ան խնդրեց յտընկայս, մէկ վայրկեան լռութեամբ յարգելու յիշատակը մեզմէ յաւիտ բաժնուած եղբայրներ Արա Մարկոսեանի (Պոսթըն) եւ Սագօ Ղազարեանի (Թորոնթօ): Խօսք առաւ Վազգէն Աւագ Քահանայ Պէքէարեան եւ ըսաւ, թէ այսօր մարտահրաւիրները բազմազան եւ բազմատեսակ են, սակայն շնորհիւ մեր ժողովուրդի սրտէն ծնած Հ.Մ.Ը.Մ.ի նման կազմակերպութեան, կարելի կը դառնայ դիմագրաւել զանոնք:

Այնուհետեւ, օրուան պատգամը փոխանցելու համար, քոյր Տաքէսեան բեմ հրաւիրեց եղբ. Վարդան Աղամեանը: Եղբայրը ողջունելէ ետք հրաւիրեալներն ու ներկաները, շնորհակցութեան վարչութիւնը եւ յատկապէս կազմակերպիչ յանձնախումբի անդամները: Ան ըսաւ, թէ Հ.Մ.Ը.Մ.ը փառքի կամ նիւթական վարձատրութիւններ հետապնդողներու կազմակերպութիւն մը չէ, այլ՝ անշահախնդիր, անձնուրաց զոհողութեան եւ յարատեւ աշխատանքի միութիւն մըն է: Խօսքը սկսուտ աստիճանաւորներուն ուղղելով, եղբ. Աղամեան ըսաւ. «Լաւ կը յիշեմ քանի մը տարի առաջ ձեր տուած խոստումը, զոր յարգեցիք, գործել բարիք մը ամէն օր: Ահա այսօր արդէն դեկավար պատասխանատուներ դարձած էք: Ի խորոց սրտի կը շնորհակցեմ ձեր յաջող ընթացքը եւ կը մաղթեմ, որ շարունակէք բարձրանալ եւ ձեզի հետ բարձրացնել ձեր յաջողները»:

Ճաշի սպասարկութեան աւարտին, հանդիսավար քոյր Տաքէսեան հրաւիրեց մասնաճիւղի ատենապետ եղբ. Շանթ Ժամկոչեանը, որպէսզի վարչութեան կողմէ փոխանցէ այս առիթով պատրաստուած յատուկ գնահատագիրները, որոնք տրուեցան քոյրեր Սօսի Փալանճեանին, Արշօ Ճարիճեանին, Մակի Քիւրտեանին, եղբայրներ Սեպուհ Սարգիսեանին եւ Պերճ Շիքլանեանին, իրենց կատարած երկարատեւ ծառայութեան համար: Ապա հրաւիրուեցան ձեռնարկի կազմակերպիչ յանձնախումբի անդամները՝ Սեղա Պետէրեան, Միրէյ Պասմաճեան, Ռոզիկ Պասմաճեան, Սիլվա Սաղրեան, Մակի Քիւրտեան, Սիլվա Շիքլանեան, Սօսի Փալանճեան եւ Պերճ Շիքլանեան, որոնք վարչութեան կողմէ ստացան ծաղկեփունջեր:

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ Լոս Անձելլոսէն այս առիթով հրաւիրուած երգիչ Փօլ Պաղտատիւն, որ իր նուագախումբով ներկաներուն հրամցուց իր հին ու նոր երգերէն շարք մը: Ներկաները այս բացառիկ ձեռնարկէն բաժնուեցան իրենց հետ տանելով անմոռանալի յիշատակներ, դարձեալ հանդիպելու փափաքով:

Հ.Մ.Ը.Մ. ԱԼՄԵԼՈՅԻ ՄԱՍՆԱԾԻՂԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Թղթակից ԱԼՄԵԼՈ

ՀՄԸՄ-ի Արմելոյի երիտասարդ մասնաճիւղը, իր յաջորդական վարչութիւններուն միջոցով, իր կարելին ի գործ կը դնէ, որպէսզի չըջանի հայկական կեանքէն ներս ունենայ իր զրական ներկայութիւնը, հայապահպանման թէ հայ փոքրերու դաստիարակման աշխատանքին մէջ:

Այսպէս, հակիրճ կերպով կը ներկայացնենք մասնաճիւղին վարչութեան կազմակերպութեամբ, վերջին ամիսներուն կատարուած ձեռնարկները:

● 23 Օգոստոս 2009ին, վարչութեան եւ մարզական յանձնախումբին գործակցութեամբ կազմակերպուած են Ֆուտպոլի մրցումներ, փոքրերու եւ երիտասարդներու, ինչպէս նաեւ՝ վեթերաններու համար:

● Ամանորի եւ Արեւմտեան Ս. Ծննդեան տօներուն առիթով, 25 Դեկտեմբեր 2009ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ սրահին մէջ կատարուած է Կաղանդի ձեռնարկը, որուն ներկայ գտնուած է աւելի քան 500 հոգի:

Փոքրերը կաղանդի երգերով ու արտասանութիւններով ճոխացուցած են ձեռնարկը, իսկ Կաղանդ Պապային ընկերակցութեամբ՝ պարերն ու երգերը մեծ խանդավառութիւն փոխանցած են բոլորին: Ձեռնարկին աւարտին Կաղանդ Պապուկը փոքրերուն բաժնած է նուէրներ:

● Հայկական Ս. Ծնունդի առիթով կազմակերպուած պարահանդէսը տեղի ունեցած է 6 Յունուար 2010ին:

Աւելի քան 650 անձեր իրենց մասնակցութիւնը բերած են պարանցիկ երեկոյին, զոր խանդավառած է երգիչ Փօլ Պաղտատիան:

Պարահանդէսին վերջին բաժինը նուիրուած է ազգային-յեղափոխական երգերու, որուն ձայնակցած են Հ.Մ.Ը.Մ-ի սկաուտներն ու ներկաները:

● 5 Փետրուար 2010ին, Հ.Մ.Ը.Մ-ի վարչութեան հրաւերով տեղի ունեցած է հիւրասիրութիւն մը, Արմելօ գտնուող, Հայաստանէն ժամանած հայ որբ երեխաներուն: Տիկնանց յանձնախումբի ճիգերով պատրաստուած են համադամ ճաշեր ու քաղցրեղէններ:

20 փոքրեր այդ երեկոյ հաճելի ժամեր անցուցած են Հ.Մ.Ը.Մ-ի վարչութեան հետ:

Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.Ի ՄԱՍՆԱԾԻԴԵՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԻ ԵՌՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑ-ԲԱՆԱԿՈՒՄ ԱՂՎԵՐԱՆՈՒՄ

ԱՆԱՀԻՒՄ ԵՄԷՆԾԵԱՆ ԵՐԵՒԱՆ

2 010 թուականի Փետրուարի 26-28ին Աղվերանուս կայացաւ Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի մասնաճիւղերի պատասխանատուների եռօրեայ դպրոց-բանակում, որի նպատակն էր զարգացնել նրանց կազմակերպչական ունակութիւններն ու գործնական հմտութիւնները:

Բանակումի պատասխանատուներն էին եղբայրներ Կարէն Տէրտէրեանը եւ Արթուր Կարապետեանը: Ծրագրին մասնակցելու ցանկութիւն էին յայտնել Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի միաւորների մի շարք սկաուտ եւ գայլիկ աստիճանաւորներ եւ պատասխանատուներ՝ նախապէս լրացնելով մասնակցութեան դիմումներ: Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ի խմբապետական խորհրդի կողմից՝ ըստ ներկայացուած դիմումների, ընտրուեցին միաւորներում ակտիվ գործունէութիւն ծաւալած 22 սկաուտ եւ 5 գայլիկ աստիճանաւոր եւ պատասխանատու: Ծրագիրն իրականացուեց 3 փուլով:

Բանակումի օրակարգը շատ յագեցած էր եւ լի սկաուտական ու ընդհանուր զարգացման գիտելիքներով: Մասնակիցները մեծ հետաքրքրութեամբ լսում էին դասախօսութիւնները, հաճոյքով մասնակցում ակտիվացնող եւ դերակի խաղերին: Հետաքրքիր էին անցնում իւրաքանչիւր օրւան աւարտին

անցկացնող քննարկումները, որոնց ժամանակ սեմինարի մասնակիցները բաժանուում էին երկու խմբի եւ մէկը միւսից առանձին՝ սեմինարի պատասխանատուներից մէկի մասնակցութեամբ, քննարկում էին այդ օրուան իւրացրածը, ձեռք բերումներն ու նկատած բացթողումները, ընդհանուր մթնոլորտը, հանդէս էին գալիս առաջարկներով: Բանակումը լի էր անակնկալներով, որոնցից մէկն էլ Հ.Մ.Ը.Մ.-Հ.Ա.Ս.Կ.ում ծաւալած նշանակալի գործունէութեան համար եղբ. Կարէն Տէրտէրեանին սկաուտական Ա. կարգի եւ խմբապետի աստիճանի շնորհումն էր:

Բանակումի վերջում մասնակիցներին բաժանուեցին բանակումի արժեւորման հարցաթերթիկներ: Հարցաթերթիկները լրացուեցին անհատապէս եւ անանուն, մասնակիցները հիմնաւորեցին իրենց գրառած կարծիքը, դիրքորոշումը, թողեցին մեկնաբանութիւններ:

Հարցաթերթիկում մասնակիցները նշել էին այսպիսի կարծիքներ--

- Այնպէս էր կազմակերպուած, որ մեզ չէինք զգում ենթակալի կարգավիճակում:
- Բացայայտեցի այնպիսի բաներ, որ իմ մասին չգիտէի:
- Սեմինարը տուեց համագործակցութեան շատ լաւ հնարաւորութիւն:
- Առաջիկայում սպասում են նոր եւ հետաքրքիր դպրոց-բանակումներ:

ՔՈՒՒՅԹԻ ՄԱՍՆԱԾԻԴԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՆԱԿՈՒՄԸ

Թղթակից ՔՈՒՒՅԹ

Վերջերս, Քուէյթի Ազգային Վարժարանին մէջ տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ-ի Քուէյթի մասնաճիւղին սկաուտական տարեկան բանակումը, որուն մասնակցեցան մասնաճիւղին բոլոր միաւորները:

Բանակումը, որ կոչուեցաւ «Վարդան Բախշեան բանակում», տարբեր էր նախորդներէն: Ան ունէր սեմինարի բնոյթ: Նպատակն էր պատրաստել ամուր նկարագրի եւ բարոյական բարձր արժանիքներու տէր, առողջ եւ կայտառ երիտասարդներ, հայրենիքին եւ ազգին ծառայելու պատրաստ քոյրեր եւ եղբայրներ:

Բանակումին պաշտօնական բացումը կատարուեցաւ դրօշակի արարողութեամբ: Մասնաճիւղի ընդհանուր խմբապետը բանակումին օրէնքները փոխան-

ցելէ ետք, բոլորը անցան իրենց աշխատանքներուն:

Յայտնենք, որ վարչութեան հրահրով, բանակումին ներկայ գտնուեցաւ եւ աշխատանքները վարեց յատկապէս Լիբանանէն հրաւիրուած քոյր Լուսին Գազէզեանը, որուն փորձառութենէն եւ դաստիարակչական ծրագիրներու հմտութենէն մեծապէս օգտուեցան բանակողները:

Չորսօրեայ բանակումին յայտագիրը եղաւ ճոխ, զարգացման-մրցումներով, խաղերով եւ զրոյցներով հարուստ: Բանակումին յատուկ աշխուժութիւն տուաւ սկաուտական «Սուփըր սթար» խաղը, որ տեղի ունեցաւ երկու հանգրուանով եւ մեծ խանդավառութիւն ստեղծեց բոլորին մօտ:

Բանակումը սքանչելի փորձառութիւն մը եղաւ շատերուն համար: Մասնակիցները ապրեցան անմոռանալի ժամեր:

Վարձքը կատար բոլորին եւ յատկապէս մասնաճիւղի խմբապետական կազմին, որ ջանք չխնայեց ամէն ձեւով յաջող բանակում մը ունենալու համար:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԱՍՆԱԾԻՒՂԻՆ

27ՐԴ ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԸ ԿԸ ՊՄԱԿՈՒԻ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

Թղթակից ՊԱՂՏՍ

Քանի մը տարուան ակամայ ընդհատումէ ետք, 2009ին, Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Պաղտատի մասնաճիւղը յաջողեցաւ կազմակերպել տարեկան իր ականդական մարզահանդէսը, որ ազգային հպարտութեան եւ խանդավառութեան երեք օրեր պարգեւեց Պաղտատի հայութեան եւ մարզահանդէսին հիւրաբար մասնակցող ֆերքուկի եւ Հաւրէզքի հայութեան մարդիկ-մարդիկուհիներուն: Մարզահանդէսը նուիրուեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Պաղտատի մասնաճիւղի հիմնադրութեան 60ամեակին:

Առաջին օրը, Հաւրէզքի եւ ֆերքուկի պատուիրակութիւնները բազմաթիւ դժուարութիւններ յաղթահարելով հասան Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Պաղտատի ակումբ, ուր ծափահարութիւններով եւ ուրախութեամբ դիմաւորուեցան Պաղտատի մասնաճիւղի վարչութեան կողմէ: Մասնաճիւղին տիկնանց յանձնախումբը երեք օր շարունակ պատրաստեց մարզահանդէսի մասնակցողներուն նախա-

ճաշը, ճաշն ու ընթրիքը:

Երեկոյեան, ժամը 6էն սկսեալ, տեղի ունեցաւ ընտանեկան հաւաքոյթ՝ ի պատիւ հիւրերուն:

Երկրորդ օրը, առաւօտեան, մարզահանդէսի պատուիրակութիւններու ներկայացուցիչները, մարդիչներն ու խմբապետները հրաւիրուեցան յատուկ ժողովի, ուր Պաղտատի մասնաճիւղի ատենապետ եղբ. Վահէ Միհրանեան բարի գալուստ մաղթեց բոլորին եւ ներկայացուց մարզահանդէսի խաղերուն կանոնագրութիւնը: Ապա, սկսան մրցումները, որոնք ընդգրկեցին հետեւեալ մարզախաղերը՝ պասքեթպոլ, ֆուլթպոլ, հէնտպոլ, թենիս, պատմիւթըն եւ ճատրակ:

Նոյն օրը, երեկոյեան ժամը 5.30ին, Պաղտատի մասնաճիւղի մարզադաշտին վրայ տեղի ունեցաւ 60ամեակի մեծաշուք հանդիսութիւն, հովանաւորութեամբ Իրաքի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Աւագ Արք. Ասատուրեանի, կազմակերպութեամբ յրեւելար մասնաճիւղի վարչութեան:

Հանդիսութեան բացումը կատարուեցաւ Նարեկ Քհչյ. Իշխանեանի Տէրունական աղօթքով, որմէ ետք ներկաները մէկ վայրկեան յոտնկայս լուրթեամբ յարգեցին բոլոր նահատակներու յիշա-

տակը: Բացման խօսքը արտասանեց մասնաճիւղի ատենապետ եղբ. Վահէ Միհրանեան: Յաջորդեց դրօշակի արարողութիւնը, որմէ ետք սկիզբ առաւ տողանցքը: Իրաքի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի դրօշներուն առաջնորդութեամբ, խորխտ շարքերով տողանցեցին Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պաղտատի մասնաճիւղի մարզիկ-մարզիկուհիները, երէց-պարմանուհիները, արի-արեւնոյնները եւ գայլիկ-արծուիկները: Անոնց հետեւեցան Հաւրէզքի եւ Քերքուկի մարզիկ-մարզիկուհիները:

մօտ, նոր շունչ տուաւ սկաուտական շարքերուն եւ ազգային կեանքի յաւելեալ կենսունակութիւն՝ Պաղտատի հայ գաղութին:

Այս առիթով, Պաղտատի վարչութիւնը ՅՕամեակի յուշանուէրներով պատուեց քոյր միութիւններու ներկայացուցիչները:

Հանդիսութեան եզրափակիչ խօսքը արտասանեց Իրաքի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Աւագ Արք. Ասատուրեան, որմէ ետք փակումը կատարուեցաւ «Մեր Հայրենիք»ով:

Տողանցքի ընթացքին, օրուան հանդիսավարը՝ եղբ. Վաղինակ Օհանեան միջնորդութեամբ խանդավառեց ազգային-հայրենասիրական պատգամներով:

Այնուհետեւ, մասնաճիւղի վարչութեան խօսքը ներկայացուց ատենադպիր եղբ. Պօղոս Գպրճըքեան: Եղբայրը կատարեց մասնաճիւղի 60 տարիներու պատմականը եւ նշեց անցնող տարուան մարզական թէ սկաուտական գլխաւոր իրագործումները:

Հանդիսութեան գեղարուեստական յայտագիրը պատրաստուած էր մասնաճիւղի Սկաուտական Խորհուրդին կողմէ: Գայլիկ-արծուիկներ ներկայացուցին զուարճալի խաղեր, երգեր եւ արտասանութիւններ:

Յաջորդեցին վոլիպոլի եւ պասքեթպոլի մրցումները, որոնց իրենց մասնակցութիւնը բերին իրաքահայ գաղութի երկու շրջաններու՝ Հաւրէզքի եւ Քերքուկի մարզիկ-մարզիկուհիները, իրենց կողքին ունենալով Պաղտատի մասնաճիւղի մարզիկ-մարզիկուհիները:

Մարզական խաղերէն ետք կատարուեցաւ սկաուտական շքերթ, որ մեծ խանդավառութիւն ստեղծեց ներկաներուն

Մարզահանդէսին երրորդ օրը եղաւ ազատ: Հիւր պատւիրակութիւնները Պաղտատի Հայ Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան հրաւերներ ստացան միութեան ակումբը այցելելու եւ տեղւոյն լողաւազանը վայելելու: Կէսօրին, պատուիրակութիւնները եղան նոյն միութեան հիւրը: Միութեան ատենապետ Պօղոս Միհրանեան բարի գալուստ մաղթեց բոլորին եւ անհրաժեշտ տեղեկութիւններ փոխանցեց միութեան գործունէութեան մասին:

Նոյն օրը, երեկոյան, Պաղտատի Հայ Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան սրահին մէջ տեղի ունեցաւ շքեղ պարահանդէս՝ ի պատիւ հիւրերուն: Պարահանդէսին ընթացքին, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պաղտատի մասնաճիւղի ատենադպիր եղբ. Պօղոս Գպրճըքեան շնորհակալութեան խօսք յայտնեց Պաղտատի Հայ Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան, որ սիրով տրամադրեց իր սրահը:

Յաջորդ օր, պատուիրակութիւնները վերադարձան իրենց շրջանները՝ ազգային-միութենական տրամադրութիւններու մեծ ոգեւորութեամբ:

«ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏԻ ՕՐ»ՈՒՄՆ ԱՌԻԹՈՎ ՄԱՐԶԱԽԱՂԵՐ՝ ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԷՋ

Թղթակից ՊԱՂՏՍՍ

«Հայ սկաուտի Օր»ուան առիթով, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պաղտատի վարչութիւնը կազմակերպեց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցի այցելութիւն եւ մարզախաղեր: Այսպէս, 12 Փետրուար 2010ի առաւօտեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պաղտատի սկաուտները այցելեցին Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցի եւ վերադարձան Հ.Մ.Ը.Մ.ի

ակումբ, ուր տեղի ունեցան օրուան մը վրայ երկարող մարզախաղեր:

Մարզախաղերուն մասնակցեցան 92 մարզիկ-մարզիկուհիներ, որոնք բաժնուեցան եօթը խումբերու՝ «Գիւմրի», «Երեւան», «Մեղրի», «Էջմիածին», «Ջերմուկ», «Նոյ» եւ «Արզնի»: Մարզախաղերը ընդգրկեցին ինը ճիւղեր. պասքեթպոլ, սուսերամարտ, ճատրակ, աթլէթ, վոլիպոլ, ֆութպոլ, թենիս, փինկ-փոնկ եւ պատմիւթըն:

Մասնակից խումբերու տողանցքէն ետք, մարզախաղերը բացուած յայտարարուեցան Պաղտատի մասնաճիւղի

ատենապետ եղբ. Վահէ Միհրանեանի բարի գալուստի խօսքով: Եղբ. Միհրանեան յաջողութիւն մաղթեց մարզախաղերու բոլոր մասնակիցներուն:

Բացման խօսքէն ետք, խումբերը բաժնուեցան երկու մասի: «Էջմիածին», «Գիւմրի», «Երեւան», եւ «Մեղրի» խումբերը կատարեցին պասքեթպոլի, վոլիպոլի, փինկ-փոնկի, թենիսի, սուսերտամարտի եւ ճատրակի մրցումներ, իսկ «Ջերմուկ», «Նոյ» եւ «Արզնի» խումբերը կատարեցին ֆուլթպոլի, պատմինթրնի եւ աթլէթի մրցումներ:

Այս առիթով տեղի ունեցան նաեւ պասքեթպոլի կրտսեր

տղոց եւ աղջկանց մրցումներ, որոնցմէ ետք կատարուեցաւ մետալներու տուչութիւն:

Մարզախաղերու աւարտին, իր փակման խօսքին մէջ, մասնաճիւղի ատենապետ եղբ. Վահէ Միհրանեան գնահատեց մարզական յանձնախումբը՝ իր կատարած բժախնդիր աշխատանքին համար եւ շնորհաւորեց բոլոր մարզիկ-մարզիկուհիները, առողջութիւն եւ աշխատանքի անսպառ եռանդ մաղթելով բոլորին:

The Champs Élysées just steps away and the Parc Monceau nearby

HOTEL

★ ★ ★

PAVILLON MONCEAU

PARIS

Full of charme,
Tastefully decorated 36 rooms
and 6 suites with individual
heating/air conditioning,
direct access telephone line,
internet connection, minibar,
safety box and satellite TV.
Private bathroom with hairdryer.

The suites can accommodate
3 adults or a family
with parents and 2 children.

43 rue Jouffroy d'Abbans 75017 Paris
Tel 331 56 79 25 00 - Fax 331 42 12 99 38
infos@pavillon-monceau.com
www.pavillon-monceau.com

Ashnaq

ԵՂՔ. ՎԱՀԷ ԾԱՏՈՒՐԵԱՆ ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԱՆԴԱՄ

6 Փետրուար 2010ին տեղի ունեցաւ քննարկումը Լիբանանի Ողիմպիական Նոր Կոմիտէին, որուն առաջին անգամ ըլլալով մաս կազմեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի ներկայացուցիչը՝ եղբ. Վաչէ Ծատուրեան:

Այս առիթով, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Լիբանանի Շրջանային Վարչութիւնը հրապարակեց հաղորդագրութիւն մը՝ շնորհաւորելով եղբոր քննարկումը եւ Նշելով, թէ ան Հ.Մ.Ը.Մ.ի ճամբով լիբանանահայ գաղութին ներկայացուցիչն է Նորընտիր Կոմիտէին մէջ: Հաղորդագրութեան կից, Շրջանային Վարչութիւնը ներկայացուց եղբ. Ծատուրեանի կենսագրական տուեալները, զորս կը ներկայացնենք ստորեւ:

Եղբ. Վաչէ Ծատուրեան ծնած է 1974ին, Հ.Մ.Ը.Մ.ական ընտանիքի մէջ: Փոքր տարիքէն մարմնամարզի նկատմամբ իր հակումը կ'արտայայտէ զանազան մարզախաղեր կիրարկելով:

1987ին ան կը հանդիսանայ ԼԵՎԱՄ-ի փինկ-փոնկի կրտսերներու ախոյեան, որմէ անմիջապէս ետք մաս կը կազմէ Հ.Մ.Ը.Մ.ի փինկ-փոնկի կրտսերներու ներկայացուցչական խումբին: Քանի մը ամիս ետք ան ամբողջովին կը նուիրուի իր ընտանեկան ավանդական մարզախաղին՝ հեծելաքաշին, հետեւողական ու լուրջ մօտեցումով: 1988-1990, պատերազմի տարիներուն, ան կը շարունակէ փորձերը իր հօրեղբոր՝ Յովհաննէս Ծատուրեանի եւ հօր՝ Վարդգէսին հսկողութեամբ եւ իր եղբոր՝ Հրաչին ցուցմունքներով: 1991ին կը մասնակցի Լիբանանի հեծելաքաշի կրտսերներու ախոյեանութեան ու կը հանդիսանայ ախոյեան: 1992ին կը մասնակցի ամառնային 25րդ ողիմպիական խաղերուն՝ Պարսերոնայի մէջ եւ համա-արաբական խաղերուն՝ Սուրիոյ մէջ:

Այնուհետեւ, եղբ. Վաչէ կը մասնակցի միջազգային մրցումներու եւ ախոյեանութիւններու՝ արձանագրելով փայլուն արդիւնքներ ու բարձր պահելով Լիբանանի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի անունները: 1997ին վերջին անգամ ըլլալով ան մաս կը կազմէ Լիբանանի ազգային խումբին եւ կը մասնակցի Պէյրութի մէջ տեղի ունեցած համա-արաբական խաղերուն: 1998ին, փիլիսոփայութեան եւ միջազգային յարաբերութիւններու համալսա-

րանական վկայականները ստանալէ ետք, ան վերջ կը դնէ իր մարզական ասպարէզին՝ անցնելով վարչական գործունէութեան: 2001ին Գանատայի մէջ կը մասնակցի Ֆրանսախօս երկիրներու խաղերուն, իբրեւ երիտասարդ պատասխանատու:

2004ին կը ստանձնէ Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղոց եւ աղջկանց ներկայացուցչական խումբերու մարզիչի պաշտօնը:

2004 Սեպտեմբերին եղբ. Վաչէ կ'ընտրուի Լիբանանի հեծելաքաշի Ֆետերասիոնի նախագահ: 2005ին, մաս կը կազմէ արաբական հեծելաքաշի Ֆետերասիոնի թեքնիք յանձնախումբին, եւ Չուիցերիոյ մէջ հետեւելով մարզումի դասընթացներու, կը ստանայ մաունթըն պայքի մարզիչի վկայական:

2008ին կը վերընտրուի Լիբանանի հեծելաքաշի Ֆետերասիոնի նախագահ, իսկ 2009 Մարտին կ'ընտրուի Ասիոյ հեծելաքաշի Ֆետերասիոնի գործադիր մարմնի անդամ՝ ստանձնելով փարասայքիի կի յանձնախումբի նախագահութիւնը:

2009ին ան կը ստանայ նաեւ իրաւարարի վկայական՝ Պէյրութի մէջ: 6 Փետրուար 2010ին ան կ'ընտրուի Լիբանանի Ողիմպիական Կոմիտէի անդամ, ներկայացնելով հայ համայնքը՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ճամբով:

Եղբ. Վաչէ Ծատուրեանի հսկողութեան տակ մարզուած Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղոց ներկայացուցչական խումբերը 2005, 2006, 2007 եւ 2008 տարիներուն կը հանդիսանան Լիբանանի ախոյեան:

Լիբանանի Կրտսերներու ախոյեան Վաչէ Ծատուրեան

**Թղթակից
ՊԵՅՐՈՒԹ**

Հ.Մ.Ը.Մ-ի Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան տնտեսական յանձնախումբին կազմակերպութեամբ, Ուրբաթ, 22 Յունուարին, «Ազդակ» օրաթերթի «Փիւնիկ» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ նուիրահաւաքի ընդունելութիւն մը՝ ներկայութեամբ Հ.Մ.Ը.Մ-ականներու եւ հրաւիրեալներու:

Ընդունելութեան բացման խօսքը կատարեց քոյր Ալիք Տէր Պետրոսեան: Ան ընդհանուր գիծերու մէջ ներկայացուց Հ.Մ.Ը.Մ-ի մեծ ընտանիքին պատ-

մութիւնը՝ հիմնադրութենէն մինչեւ մեր օրերը: Ապա, ներկաներուն անդերէնով բարի գալուստի խօսք ուղղեց եղբ. Քարլ Սապունճեան:

Այս առիթով ցուցադրուեցաւ տեսերիզ մը, որուն ընդմէջէն ներկաները դիտեցին Հ.Մ.Ը.Մ-ի անցեալէն նկարներ:

Հ.Մ.Ը.Մ-ի Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան խօսքը արտասանեց ատենապետ եղբ. Յակոբ Քէչիշեան:

Եղբ. Քէչիշեան ըսաւ, որ թէեւ 91 տարիներ անցած են Հ.Մ.Ը.Մ-ի հիմնադրութենէն, սակայն Հ.Մ.Ը.Մ-ը կը շարունակէ հաւատարիմ մնալ իր նշանաբանին՝ «Բարձրացիր՝ բարձրացուր»ին:

Աշխարհի տարածքին իր հարիւր մասնաճիւղերով, իսկ Լիբանանի մէջ ութ մասնաճիւղերով, Հ.Մ.Ը.Մ-ը միշտ

պիտի շարունակէ ծառայել Աստուծոյ, ընտանիքին, ազգին եւ հայրենիքին, աւելցուց եղբ. Յակոբ Քէչիշեան:

Իր խօսքը եզրափակելով, Հ.Մ.Ը.Մ-ի Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան ատենապետը շնորհակալութիւն յայտնեց ներկաներուն, որոնք նիւթապէս օժանդակեցին եւ կը շարունակեն օժանդակել Հ.Մ.Ը.Մ-ի ընտանիքին: Ան նաեւ քաջայերական խօսք ուղղեց ձեռնարկը կազմակերպած երիտասարդ քոյր-եղբայրներուն:

Ընդունելութեան ընթացքին կատարուեցան նուիրատուութիւններ, որոնց գումարը հասաւ շուրջ 35 հազար ամ. տոլարի:

«ՀԱՅ ՄԿԱՌԻՏԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ ԱԶԳԱՅԻՆ ԾԵՐԱՆՈՑ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Թղթակից
ՊՈՒՐԾ ՂԱՍՈՒՏ

Հայ մամիկներուն հետ միասնաբար համախմբուեցան մէկ յարկի տակ՝ Ծերանոցը վերածելով ջերմ օճախի:

Սկստուական Խորհուրդը իր բացման խօսքին մէջ առողջութիւն եւ երկար կեանք մաղթեց ծերունիներուն եւ շնորհակալութիւն յայտնեց Ծերանոցի տնօրէնութեան, որ սիրայօթար ընդունեց օրուան յայտագրին Գործադրութիւնը: Գեղարւեստական յայտագիրը սկսաւ «Ով հայ արի» քայլերգով: Ապա խումբ մը գայլիկներ արտասանեցին Մուշեղ Իշխանէն «Հայ լեզուն տունն է հայուն» արտասանութիւնը: Իսկ արծուիկ խումբէն քոյրեր արտասանեցին Վարդանանցի նուիրուած փունջ մը արտասանութիւններ: Պահ մը սկսուեց իրենք զիրենք զգացին խարոյկին շուրջ եւ սկսան երգել սկստական եւ ազգային երգեր: Մամիկները խանդավառուած մթնոլորտէն սկսան պարել եւ երգել: Մոկլի վոհմակը արտասանեց «Հայ եմ ես քաջ եմ ես...»ը, հայ մամիկին

21/02/2010

խոստանալով մնալ քաջ Վարդանին թոր: Արեւոյշ խումբը ճոխացուց յայտագիրը՝ պարելով հայկական շուրջպար մը: Իրենց հետ պարեցին նաեւ մեծ մամիկները: Արիները անընդհատ կ'երգէին եւ կը խանդավառէին մթնոլորտը:

Յայտագրին աւարտին երէցները եւ պարմանուհիները այցելեցին սենեակները եւ իւրաքանչիւր ծերունիի յանձնեցին յուշանուէր մը: Ծերունիները իրենց շնորհակալութիւնը փոխանցեցին խմբապետական կազմին եւ Սկստական Խորհուրդին յայ յատուկ այցելութեան համար, իսկ խմբապետական կազմն ու Սկստական Խորհուրդը, իրենց կարգին, խոստացան այցելել իրենց՝ զանազան առիթներով:

21/02/2010

ԽՄԲԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՈՐԱԿԱՒՈՐՄԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՍԵՄԻՆԱՐ

Թղթակից
ՊԵՅՐՈՒԹ

Համուտի, Այնճարի, Անթիլիասի եւ Ժլտէյտէի մասնաճիւղերէն 53 պատասխանատու քոյրեր եւ եղբայրներ:

Սեմինարին նպատակն էր վերաորակաւորել խմբապետներու միութեանական եւ սկստական գիտելիքներու պաշարը ու զարգացնել անոնց կազմակերպչական աշխատեալածները:

Սեմինարին բացումը կատարելով, Շրջանային Սկստական Խորհուրդի անդամ քոյր Իրմա Ճէրէճեան ըսաւ, թէ խմբապետական կազմերը յաւելեալ փորձառութիւն եւ գիտելիքներ ձեռք բերելով պիտի նուաճեն նոր

որակ եւ իրենց հետագայ գործունեությունները պիտի ըլլայ կազմակերպուած, նպատակաուղղուած եւ արդիւնաւէտ, որուն ընդմէջէն կարելի ըլլայ բոլոր մարզերուն մէջ հասնիլ այն արդիւնքին, որուն կը ձգտինք բոլորս՝ տեւաբար բարձրացնելու համար Հ.Մ.Ը.Մ.ի պանծալի անունը:

Սեմինարին առաջին նիւթն էր տեղեկագրութիւններ պատրաստելու ձեւն ու կարեւորութիւնը: Դասախօսն էր Շրջանային Սկստակական Խորհուրդի անդամ քոյր Իրմա Ճէրէճեան:

Երկրորդ նիւթն էր վարիչ առաջնորդի, փոխ խմբագրի, խմբագրի, պաղիրայի, պալուի, աքելայի պարտաւորութիւններն ու պարտականութիւնները: Դասախօսն էր Շրջանային Վարչութեան անդամ եղբ. Ներսէս Լիպարեան:

Երրորդ նիւթն էր թղթածրարներ եւ տեղեկագիրներ պատրաստելու ձեւը, փառըր փոյնթի միջոցով՝ ներկայացուց` Շրջանային խմբագրութեան եղբ. Ժանօ Քէչէճեան:

Չորրորդ հանգրուանով, Շրջանային ընդհանուր խմբագրութեան եղբ. Յակոբ Չպլաքեան ներկայացուց սկստակական երգեր եւ կանչեր` Սի.Տի.ի ունկնդրութեամբ:

Հինգերորդ հանգրուանով տեղի ունեցաւ կլոր սեղան, նիւթ ունենալով սկստակական իրավիճակը ընդհանրապէս եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկստակութեան վիճակը յատկապէս: Շրջանային ընդհանուր խմբագրութեան եղբ. Յակոբ Չպլաքեան ներկայացուց նիւթը ու ապա բոլորին առիթ տրուեցաւ փոխանցելու իրենց մտահոգութիւնները, լուծումներն ու առաջարկները:

Սեմինարին երկրորդ օրը աշխատանքները շարունակուեցան յաւելեալ դասախօսութիւններով:

Արդարեւ, Շրջանային Սկստակական Խորհուրդի անդամ եղբ. Նուպար Ռումուլեան ներկայացուց դրօշախօսութիւն նիւթը: Շրջանային Վարչութեան նախկին անդամ եւ Շրջանային նախկին ընդհանուր խմբագրութեան եղբ. Ներսէս Տօնիկեան մասնաճիւղի եւ միաւոր խմբագրութեան փոխանցեց մասնաճիւղի եւ միաւորի խմբագրութեան պարտաւորութիւնները, պարտականութիւններն ու իրաւասութիւնները:

Այնուհետեւ, Շրջանային խմբագրութեան քոյր Վարդուկ Ֆրոնզեան ներկայացուց արխիւներու կարեւորութիւնը, որմէ ետք Լիբանանի Սկստակական Ֆետերասիոնի խմբագրութեան եղբ. Յակոբ Սրպալաթ ներկայացուց կապերու տեսակներն ու անոնց կարեւորութիւնը՝ սկստակական աշխատանքներուն մէջ:

Վերջին հանգրուանով տեղի ունեցան խմբային աշխատանքներ. խմբակ առ խմբակ պատրաստեցին թղթածրարներ ու տեղեկագիրներ, ապա ներկայացուցին մնացեալ խմբակներուն:

Սեմինարին աւարտին իւրաքանչիւրին առիթ տրուեցաւ արժեւորելու կատարուած աշխատանքները: Հուսկ, մասնակիցներուն փոխանցուեցան յատուկ հաստատագիրներ:

with the complements of

Restaurant Al-Mayass

ՊԱՍՔԵԹՊՈՒԻ ՄԻՋ-ՄԱՍՆԱՃԻԲՂԱՅԻՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Րաֆֆի Սիլահեան ՀԱԼԵՊ

ՀՄԸՄ-ի Սուրիոյ Շրջանային Վարչութեան կազմակերպութեամբ, Դամասկոսի մէջ տեղի ունեցաւ պասքեթպոլի միջ-մասնաճիւղային մրցաշարք մը, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին ՀՄԸՄ-ի Հայէպի, Գամիշլիի եւ Դամասկոսի մասնաճիւղերը՝ պատանեկան եւ երիտասարդական կազմերով: Մրցումները տեղի ունեցան տարիքային բաժանումով եւ եղբայրական բարձր ոգիով:

Երիտասարդական խումբերու առաջին դիրքը գրաւեց ՀՄԸՄ-ի Հայէպի կազմը՝ 55-39 արդիւնքով պարտութեան

մատնելով ՀՄԸՄ-ի Դամասկոսի խումբը: Երկրորդ դիրքին տիրացաւ ՀՄԸՄ-ի Գամիշլիի խումբը՝ 56-51 արդիւնքով յաղթելէ ետք Դամասկոսին, որ գրաւեց մրցաշարքին երրորդ դիրքը:

Պատանեկան խումբերու մրցումներուն, Հայէպի պատանիները զոյգ յաղթանակներէ ետք գրաւեցին առաջին դիրքը՝ պարտութեան մատնելով Գամիշլիի (48-9) եւ Դամասկոսի խումբերը (58-18): Վերջինը հանդիսացաւ երկրորդ՝ 35-20 արդիւնքով Գամիշլիի խումբը պարտութեան մատնելէ ետք:

Մրցաշարքի աւարտին տեղի ունեցաւ բաժակատուչութիւն: ՀՄԸՄ-ի Սուրիոյ Շրջանային Վարչութեան անդամ եղբ. Արմէն Քէօշկէրեան շնորհաւորեց բոլոր մասնակիցները եւ ըսաւ. «Սովորութիւն դարձած այս մրցաշարքը առիթը կու տայ Սուրիոյ բոլոր մասնաճիւղերուն համախմբուելու մէկ վայրի մէջ, մասնակից դառնալու մարզական գործունէութեան մը, ուր յաղթողը կ'ըլլայ ՀՄԸՄ-ը, որովհետեւ մարզիկներուն միջեւ տիրող եղբայրական ջերմ ոգին միշտ բարձր կը մնայ: Եղբայրը ըսաւ, թէ այս մրցաշարքը կը յիշեցնէ անցեալի Նաւասարդեան խաղերը, որոնք կատարուած են հերթականութեամբ, եւ այսօր ներկայ սերունդը ջահը ստանձնելով կը շարունակէ ՀՄԸՄ-ի յաղթական երթը»: Իր խօսքին աւարտին, եղբ. Քէօշկէրեան շնորհակալութիւն յայտնեց Դամասկոսի վարչութեան, որ հիւրնկալեց մասնաճիւղերը եւ յաջողութեամբ աւարտեց մրցաշարքը:

ՄԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՎԿԱՅԵԱԿ ԿԱՐԳԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՑ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ԵՐԱԶ ՄԸ

Րաֆֆի Սիլահեան ՀԱԼԵՊ

ՀՄԸՄ-ի Սուրիոյ Շրջանային Վարչութեան հովանաւորութեամբ եւ Շրջանային Սկաուտական խորհուրդի կազմակերպութեամբ, 27 Նոյեմբեր 2009ին տեղի ունեցաւ

ՀՄԸՄ-ի հիմնադրութեան 93ամեակի եւ Վկայեալ կարգի պէճերու տուչութեան հանդիսութիւն, Հայէպի Արամ Մանուկեան Ժողովրդային Տան «Լեւոն Շանթ» սրահին մէջ:

Հանդիսութեան ներկայ էին Աւագ Քհնյ. Միքայէլեան, ՀՄԸՄ-ի Սուրիոյ Շրջանային Վարչութեան անդամներ եւ ՀՄԸՄ-ական քոյրեր ու եղբայրներ: Բացման խօսքով հանդէս եկաւ ՀՄԸՄ-ի Սուրիոյ Շրջանային Սկաուտական

Խորհուրդի անդամ եղբ. Արա Տէր Մանուէլեան: Բարի գալուստի խօսքէ ետք ան անդրադարձաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Զնամեայ բարձրացող ու բարձրացնող ներկայութեան հայ ժողովուրդի կեանքին մէջ:

Հանդիսութեան գեղարուեստական առաջին մասով ներկայացուեցաւ նուագ. Ռուզան Պարսումեան դաշնամուրով եւ Լիւսի Չամսարեան ջութակով ներկայացուցին «Kriesler melody» եւ Արամ Խաչատուրեանի «Օրօր»ը: Ապա, Նարինէ Գոնճայեան ասմունքեց Քրիսթինկի «Եթէ»էն եւ Վահան Թէքէեանի «Բարձրացում»էն բաժիններ: Ներկաները տեսերիզով հետեւեցան Հ.Մ.Ը.Մ.ի համառօտ պատմութեան՝ իր աշխարհատարած մասնաճիւղերով եւ մասնաւորապէս Սուրիոյ տարածքին ունեցած իր աշխատանքներով:

Հանդիսութեան գեղարուեստական յայտագիրը եզրափակեց երգիչ Յակոբ Մկրտիչեան, դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Յարութ Մկրտիչեանի:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիոյ Շրջանային Սկսուտական Խորհուրդի ատենապետ եղբ. Մանուկ Քէօզկէրեան իր խօսքին մէջ Հ.Մ.Ը.Մ.ի առաքելութեան անդրադառնալով ըսաւ. «Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը Զ տարիներու ընթացքին հայ եկեղեցւոյ եւ հայ դպրոցի կողքին եղաւ այն մեծ դարբնոցը, ուր աշխարհասփիւռ մեր սերունդները դաստիարակուեցան մարդկային ու ազգային վեհ գաղափարներով: Հ.Մ.Ը.Մ. սորվեցուց դրօշակիրը բոլոր Հայ Դատի աշխատանքներուն եւ պահանջատիրութեան»: Ատենապետ եղբ. Քէօզկէրեան Վկայեալ կարգի մասին համառօտ տեղեկութիւն մը փոխանցելով ըսաւ, թէ մինչեւ 2004 թուականը միութեան սկսուտական բարձրագոյն կարգն էր Ա. կարգը: Օր-

ւան Կեղրոնական Վարչութեան որոշումով, Վկայեալ կարգը ներմուծուեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկսուտական կարգերուն մէջ, եւ նոյն թուականին Սուրիոյ շրջանէն վաստակաշատ եղբայր մը օժտուեցաւ միութեան գերագոյն կարգով: 2008ի համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական միջ-խմբապետներու Ե. խորհրդաժողովին վաւերացուեցան Վկայեալ կարգի յատուկ տեսական եւ գործնական գիտելիքները: Եղբ. Քէօզկէրեան իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ եռամսեայ տեւողութեամբ կատարուած Վկայեալ կարգի տեսական սեմինարին, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին Հայէպի մասնաճիւղէն 17 քոյրեր ու եղբայրներ, որոնցմէ 9 խմբապետներ Յուլիս ամսուն մասնակցեցան Հայէպի մէջ կայացած Միջին Արեւելքի բանակումին: Ապա, Շրջանային Խորհուրդի ատենապետը բեմ հրաւիրեց Տաթև Աւագ Քահանայ Միքայէլեանը, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիոյ Շրջանային Վարչութեան ատենապետ եղբ. Բաֆֆի Տէր Աբրահամեանը, եւ Վկայեալ կարգի թեկնածու, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիոյ Շրջանային խմբապետ եղբ. Աւետիս Տէրվիչեանն ու Շրջանային խմբապետուհի քոյր Կասիա Կարապետեանը:

Հուսկ, տեղի ունեցաւ Վկայեալ կարգի վկայականաց եւ պէճերու տուչութեան արարողութիւնը: Խմբապետն ու խմբապետուհին իրենց վկայականները ստացան Շրջանային Վարչութեան ատենապետ եղբ. Բաֆֆի Տէր Աբրահամեանի, իսկ պէճերը՝ Շրջանային Սկսուտական Խորհուրդի ատենապետ եղբ. Մանուկ Քէօզկէրեանի ձեռամբ: Աւարտին, Տաթև Աւագ Քահանայ Միքայէլեան շնորհաւորեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի Զնդ տարեդարձը եւ յաջողութիւն մաղթեց Վկայեալ կարգը ստացող խմբապետն ու խմբապետուհին:

Հանդիսութիւնը փակուեցաւ Տէր Հօր «Պահպանիչ»ով:

Elegance Plus
Shoes, Bags, Fashion Accessories & Gift Items

Bourj Hammoud - Dora - Armenia Street - Boyadjian Bldg.
Beirut - Lebanon
Tel. : 00961-1-248554, Fax : 00961-1-248556
Mob.: 00961-3-882811 - 00961-3-882812
E-mail: hratch@goldenmountains.com
hratchboy@hotmail.com

H. N. BOYADJIAN & CO.

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 91ԱՄԵԱԿԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՄ ԼԱԹԱՔԻՈՅ ՄԷՋ

Շողիկ Գալաթեան ԼԱԹԱՔԻԱ

ՀՄԸՄԻ հիմնադրութեան 91ամեակի տօնակատարութիւններու ծիրին մէջ, ՀՄԸՄԻ Լաթաքիոյ մասնաճիւղի վարչութիւնն ու Սկաուտ. Խորհուրդը կազմակերպեցին պարահանդէս մը՝ Լաթաքիոյ «Քաղինօ» ճաշարանէն ներս, մասնակցութեամբ հալչպահայ երգիչ Սաօ Թաշճեանի, երգահանի ընկերակցութեամբ Ներսէս Թոփճեանի: Պարահանդէսին Հալչպէն հիւրաբար ներկայ գտնուեցան ՀՄԸՄԻ, Սուրբոյ Շրջանային Վարչութեան անդամ եղբայրներ Արմէն Քէօզկէրեան եւ Արտաշէս Փայասեան: Ներկայ էին նաեւ Սուրբոյ Շրջանային Վարչութեան Լա-

թաքիոյ ներկայացուցիչ եղբարօ Տէրմէնճեան, Լաթաքիայէն եւ Քեսապէն ժամանած ՀՄԸՄ.ական քոյրեր եւ եղբայրներ:

Օրուան հանդիսավար քոյր Ային Սիրանոսեան համառօտ կերպով յիշատակեց ՀՄԸՄ.ի հիմնադիր եղբայրներու կեանքէն բաժիններ եւ անոնց տարած աշխատանքները, փրկելու համար գաղթէն վերապրող հայ երիտասարդութիւնը, համախմբելով գանոնք մէկ միութեան դրօշի ներքեւ: Երգիչ Սաօյին կողմէ մատուցւած ճոխ յայտագիրէն ետք, հանդիսավարը հրաւիրեց մասնաճիւղի վարչութեան ատենապետ եղբար. Յարութ Գաբրիէլեանը, որ շնորհաւորանքի իր սրտի խօսքը յայտնեց, ՀՄԸՄ.ի հիմնադրութեան 91ամեակին առիթով, նորանոր նուաճումներ մաղթելով ՀՄԸՄ.ի մեծ ընտանիքի աշխարհատարած մասնաճիւղերուն:

Ապա, ներկաները շարունակեցին իրենց ճոխ միջնորդար՝ հայկական շուրջպարերով:

Պարահանդէսին ընթացքին ներկաներուն վաճառուեցան վիճակահանութեան ժամացոյցէ յուշանուէրներ: Այնուհետեւ, վարչութեան, Սկաուտ. Խորհուրդի

անդամ եւ ՀՄԸՄ.ական երէց եղբայրներու կողմէ կտրուեցաւ տարեդարձի կարկանդակը: Պարահանդէսին աւարտին, ՀՄԸՄ.ի Սուրբոյ Շրջանային Վարչութեան անդամ եղբար. Արմէն Քէօզկէրեան անդրադառնալով ՀՄԸՄ.ի առաքելութեան ըսաւ. «ՀՄԸՄ.ը 91 տարիներու ընթացքին աշխատեցաւ պատրաստել զիտակից հայեր, որոնք իրենց փոքր տարիքէն անդամակցեցան միութեան շարքերուն եւ ծառայեցին ազգին, հայրենիքին եւ միութեան սկզբունքներուն՝ ըլլալով տիպար ՀՄԸՄ.ականներ: 91 տարիներ ետք այսօր կու գանք խոնարհելու մեր միութեան անմահ հիմնադիրներու յիշատակին, խոստանալով շարունակել ՀՄԸՄ.ի յաղթական ճանապարհը նորանոր ինստունամեակներով»:

ՓՈԽ ԽՄԲԱՊԵՏԻ ԱՄՏԻՃԱՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՅՔ ՀԱՒԴԻ ՄԷՋ

Սկաուտական Ա. կարգի քառամսեայ դասընթացքէն շուրջ տարի մը ետք, անցնող Յունուարին 24 քոյր-եղբայրներ առիթը ունեցան մասնակցելու այս անգամ փոխ խմբապետի դասընթացքին:

Դասընթացքը կը նպատակադրէր ներկայացնել սկաուտական, ազգային, ընկերային, հոգեբանական ու գիտական այնպիսի նիւթեր, որոնք կը նպաստեն թեկնածու քոյր-եղբայրներու անհատականութեան ու նկարագրին կերտման, սկաուտ-

տական եւ ազգային ոգիի ամրապնդման, ապագայ դեկավարներ դառնալու պատրաստութեան:

18 դասախօսութիւններու կողքին, դասընթացքի չորս օրերու տեւողութեան, մասնակից քոյր-եղբայրները մանրամասնօրէն եւ անջատաբար քննեցին գայլիկ եւ արծուիկ, արի եւ արեւոյշ, երէց եւ պարման միաւորներու, ինչպէս նաեւ մասնաճիւղի դիմագրաւած հարցերն ու դժուարութիւնները եւ շինիչ առաջարկ-ընթացքներ ներկայացուցին:

ԵՂԲ. ՊՕՂՈՍ ՄԻՔԷԼԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Սօսի Քիւրտեան
ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Հ. Մ. Լ. Մ. ի Դամասկոսի մեծ ընտանիքը տարի մը առաջ սրտի դառն կսկիծով Դամասկոսի Ազգային գերեզմանատան ցուրտ հողին յանձնեց մարմինը եղբ. Պօղոս Միքէլեանին:

Ո՞վ է էր ճանչնար եղբ. Պօղոսը: Համեստ եւ խոնարհ այս եղբայրը, որ Հ.Մ.Լ.Մ.ական ֆուլթայոլի կամաւոր ծառայութեան երկար տարիներու վաստակ մը ձգած էր իր ետին:

Եղբ. Պօղոս փոքր տարիքէն մաս կազմած է Հ.Մ.Լ.Մ.ի Դամասկոսի գայլիկական խումբին, ապա եղած է ֆուլթայոլիստ՝ բերդապահ եւ մասնակցած է Հայէպի միջ-մասնաճիւղային խաղերուն, մասնաճիւղին միշտ ապահովելով յաղթական բաժակներ: Եղբ. Պօղոս սկզբնական շրջանին խաղացած է ֆուլթայոլի ազգային Բ. խումբէն եւ հասած է մինչեւ Ա. խումբ: Եղած է Բ. խումբի մարզիչ, ապա երկար տարիներ եղած է ֆուլթայոլի Ա. խումբի խմբապետ, սակայն հիւանդութեան պատճառով ան դադրած է իր սիրած ու պաշտած խաղէն:

Հ.Մ.Լ.Մ.ի հիմնադրութեան 75ամեակի հանդիսութեան, 1993ին, Սուրիոյ Շրջանային Վարչութեան կողմէ ան պարգեւատրուած է «Մառայութեան» շքանշանով:

Մէկը, որ տուաւ առանց փոխարէնը պահանջելու: Նուիրեալ մը, որ երիտասարդութեան տարիներուն ոսկի էջեր տուաւ Սուրիոյ ֆուլթայոլի մարզաշխարհին, յաղթանակներով զարդարեց դաշտերը եւ խինդով վարակուած սերունդներ հասցուց Հ.Մ.Լ.Մ.ի յաջողութիւններու բարձունքին:

Թող շիրիմիդ ցուրտ հողը թեթեւ կշռէ վրադ, անգին եղբայր:

ԵՂԲ. ԱՆՏՈՆ ԳԱՀՈՒԷՃԵԱՆԻ ԿՈՐՈՒՄՏԸ

Սօսի Քիւրտեան
ԴԱՄԱՍԿՈՍ

2 009ին, Հ.Մ.Լ.Մ.ի Դամասկոսի ընտանիքը իր վեթեւրան եղբայրներէն Պօղոս Միքէլեանի կորուստէն ետք ունեցաւ անակնկալ այլ կորուստ մը, որ մեծ ցաւ պատճառեց բոլորին:

Յաւէտ մեկնող մեր բոլոր եղբայրները պիտի ապրին մեր յուշերուն մէջ, անոնք պիտի հրճուին տեսնելով յարատեւ գործունէութիւնը միութենական իրենց եղբայրներուն, որոնք իրենց ձամբէն քալելու ուխտը ըրած են:

Եղբայր Անտոն ծնած էր Դամասկոսի մէջ, 1958ին: Ան յաճախած էր տեղւոյն Աղզ. Միացեալ վարժարանը, ապա կանուխէն նետուած էր արհեստի՝ օգնական դառնալով հօրը: Ամուսնացած էր եւ ունէր 2 մանչ եւ եւ 1 դուստր:

Եղբ. Անտոն փոքր տարիքէն եղած է Հ.Մ.Լ.Մ.ի գայլիկ,

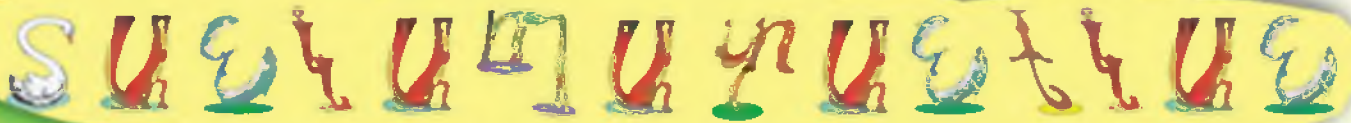
սկառուտ, մարզիկ, ֆուլթայոլիստ: Ֆուլթայոլը դարձած էր կեանքին կարեւոր անբաժան մէկ մասնիկը: Իր մահէն երկու օր առաջ տակաւին, մասնաճիւղին ֆուլթայոլի կրտսերներու խումբին իբրեւ մարզիչ, ան մեկնած էր Սուրիոյ հեռաւոր Գամիշլիի մասնաճիւղին կազմակերպած միջ-մասնաճիւղային մրցաշարքին: Ուրախ էր, սակայն ափսո՛ս որ այդ ուրախութիւնը երկար չտեւեց:

Անվարան կարելի է ըսել, թէ եղբ. Անտոն իր ամբողջ կեանքին ընթացքին, Հ.Մ.Լ.Մ.ի բոլոր աշխատանքներուն մէջ, առաջնահերթ ու գործնական ներկայութիւն եղաւ:

Հողը թեթեւ ըլլայ սիրելի Հ.Մ.Լ.Մ.ական եղբայր:

Յաւէտ մեկնող մեր բոլոր եղբայրները պիտի ապրին մեր յուշերուն մէջ, անոնք պիտի հըրճուին տեսնելով յարատեւ գործունէութիւնը միութենական իրենց եղբայրներուն, որոնք իրենց ձամբէն քալելու ուխտը ըրած են:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՍՈՒՐԲ ԶԱՏԻԿ

Քաղեց՝ Սալբի Լատոյեան ՊԷՅՐՈՒԹ

Հայկական եկեղեցական տոնացոյցին մէջ մեծ եւ կարեւոր տեղ ունի Սուրբ Զատիկը: Ս. Զատիկը՝ Լան տօնը կապուած է Յիսուսի յարութեան հետ: Հին հայկական ավանդութեան մէջ Զատիկը կը տօնուէր գարնան սկիզբը, երբ չաստուածներուն կը նուիրէին նորածին գառնուկներ:

Սուրբ Զատիկուան պատրաստուելու համար 40 օր մեծ Պահք կը բռնենք, կը պատրաստուինք Աւագ Շաբթուան եւ Յիսուսի խաչելութեան:

Զատիկուան սովորութիւններն են Սուրբ Պատարագներուն ներկայ գտնուիլ եւ հաղորդուիլ: Տօնին հետաքրքրական բաժինը հաւկիթ ներկել եւ խաղայն է:

Աւանդութեան համաձայն, գարնանամուտին իրարու հաւկիթ կը նուիրէին: Կարմիր հաւկիթը ամէնէն յատկանշականն է, որովհետեւ կը ներկայացնէ Յիսուսին արիւնը, իսկ արծաթէ շինուած հաւկիթները կը նուիրուէին իշխաններուն: Պինդ խաչուած հաւկիթը կը յիշեցնէ Քրիստոսի գերեզմանին վրայ դրուած ժայռը:

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐ ՀԻՆ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ԶԱՓԵՆՔ ԱՆՉՐԵԻՒՆ ՔԱՆԱԿԸ

Անձրեւը կրնանք չափել անձրեւաչափով, որ ձագարի ձեւ կ'ունենայ, երկինքէն տեղացող անձրեւին ջուրը կը հաւաքէ եւ գոյն կը չափէ միլիմետրով:

Անձրեւաչափը ստեղծուած է 1639ին, Պրենեթօ Գասթելիի կողմէ, որ խաղաղ ջրագէտ մը եղած է:

Անձրեւաչափը 36 սմ. հասակ ունեցող աման մըն է, որուն գոյնը ճերմակ կ'ըլլայ, որպէսզի ջուրը չզոգինայ:

Անձրեւաչափը օդերեւութաբանական ամէնէն հին գործիքներէն մէկն է: Գործածութեան ժամանակ պէտք է գոյն գետեղել տեղ մը, որուն մէջ կաթած ջուրը իջնէ ամպերէն եւ ոչ թէ ծառերէն կամ առաստաղէն:

ՏԱՐՈՐԻՆԱԿ, ԲԱՅՑ ԻՐԱԽ...

- Գիտե՞ս, թե նորածին պզտիկ մը օրական 113 վայրկեան կող լայ եւ թափած արցունքները կ'օգնեն որ ան մեծնայ:
- Գիտե՞ս, թե փիղերը կը քաշեն իրենց մատներուն վրայ, որովհետեւ կռունկին մասը ոսկոր չունին:
- Գիտե՞ս, թե երկինքի աստղերը աւելի շատ են՝ քան երկրի աւազի հատիկները:

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՃԵՐՄԱԿ ԱՐՋԵՐԸ

Ճերմակ արջերը ստնաւոր եւ մսակեր կենդանիներ են: Անոնք կ'ապրին ցուրտ շրջաններու մէջ, ինչպէս՝ հիւսիսային բեւեռ, Գանատա եւ այլն:

Ճերմակ արջերը կ'ընթով մօտաւորապէս 700 քրկ. կ'ըլլան, կարճ պոչ կ'ուենեան, կլոր ականջներ եւ առատ ճերմակ մուշտակ, ինչ որ կ'օգնէ պաշտպանուելու պողէն: Ճերմակ գոյնը կ'օգնէ որ ան լաւապէս ծալտուի եւ փախչի թշնամիէն:

Ճերմակ արջերը իրենց ժամանակին մեծ մասը կ'անցընեն ջուրին մէջ: Կ'ուտեն ձուկ, փոկ եւ ծովային թռչուններ:

Ճերմակ արջերը կ'ապրին 15-30 տարի: Շատ սուր հոտառութիւն ունին եւ ձմեռները կը քնանան 6 ամիս:

9 ամիս յղի մնալէ ետք, ճերմակ արջերը կը ծննդաբերեն 1-4 քոթոթներ, որոնք 2-3 տարի կը մնան իրենց մօր խնամքին տակ:

Ներկայիս աշխարհի վրայ կան 22-27 հազար ճերմակ արջեր:

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

Ո՞վ է, ի՞նչ է:
Կեղեւ սրճագոյն է,
միջուկս՝ ճերմակ: Կարծրը եմ երբ հուճեմ, կակուղ եմ՝ երբ եփուած:

(Պատասխանը՝ յաջորդիւ: Նախորդ հանելուկին պատասխանն էր բարձ):

Տարբեր Հայեացքով

Էլի Հուլիշեան

ՄՈՏՈՒՔՈՒ

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած գծացանցը բաղկացած է իւրաքանչիւրը 9 քառակուսի հաշուող 9 բաժիններէ (3x3): Բացառումի սկզբունքին կիրարկումով իւրաքանչիւր քառակուսիի մէջ թուանշան մը զետեղել՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 քառակուսինոց իւրաքանչիւր բաժին ունենայ 1-9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան միայն մէկ անգամ գործածուելու պայմանով: Այլ խօսքով, ոչ մէկ պարագայի արտօնուած է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժինին մէջ: Սկսելու համար, կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներուն մէջ զետեղուած են:

Պատասխանը՝ յաջորդիւ:

Պատրաստեց՝ Տ.Մ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ

	5		3		9			
3		7		2		6		1
	1		4		8		7	
		4				1		
6	8			9			5	2
		1				8		
	6		2		3		1	
4		8		1		5		6
	9			5			3	

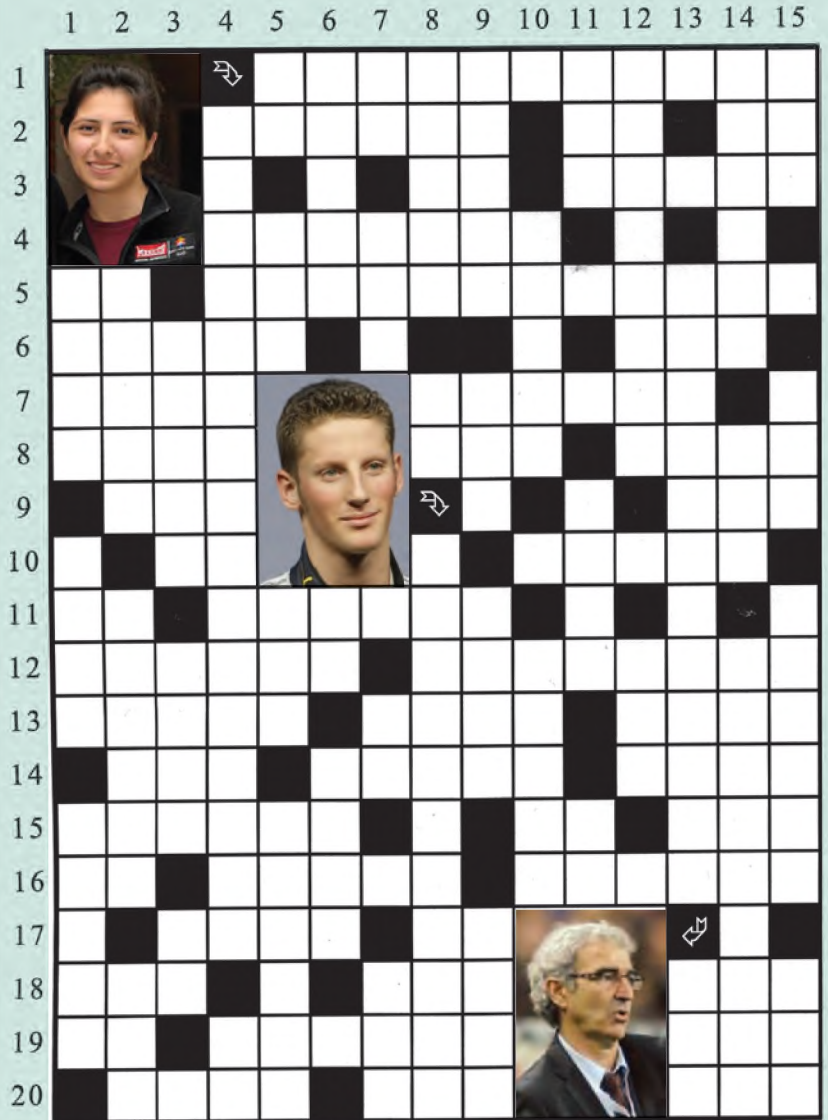

ՀՈՐԻՉՈՆԱԿԱՆ

- Գերմանիոյ Ֆուլթպոլի կազմերէն:
- Արական անուն - Շաղկապ (հակ.) - Լեցուն:
- Չայնանիչ - Տարուան ամիսներէն:
- Անպարտելի, աննուաճելի:
- Աղամանդ - Մեր եկեղեցական տօներէն:
- Ունայն - Հիւսելի տերեւներով բոյս:
- Հայ նահապետ - Շրջուած՝ ճիտակ:
- Կամար - Գիրուց - Իգական օտար անուն:
- Հայոց գիրի եւ գրականութեան աստուածը - Այբուբենէն:
- Երկբարբառ մը - Ժայթքում:
- Ժամանակի միաւոր - Արտեմիսի երկուորեակ եղբայր:
- Հեթում Ա.ի դաշնակից թաթար խանը - Տղայամիտ:
- Անհրաւէր - Ինքնապաշտպանութեան միջոց - Յոյն դիցունէի:
- Ճանկ - Իգական օտար անուն - Քի Մունի նախորդը:
- Գիրք - Լծորդութիւն - Իգական օտար անուն:
- Կրկնուած բաղաձայններ - Կէս գլխացաւ - Կարմրագոյն խէժ:
- Թափթիփած - Ածականակերտ մասնիկ:
- Տիգրան Օտեանի գրչանունը - Աղամանդի ճեղք - Հասնիլ:
- Արական օտար անուն - Ամերիկահայ առաջին լրագիրը - Սեւ ագռաւ:
- Կատաղի - Տառի մը անունը:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

- Կլայեկ - Սուրիական քաղաք - Փակաղակ:
- Արամ Հայկազի երկերէն - Հնձելու գործիք - Նուագարանի լար:
- Իգական օտար անուն - Նշխարը ետեւէն ծակծկելու փայտէ գործիք - Եւրոպական գետ:
- Հայրենի ճատրակի վարպետ - Նաեւ:
- Ռամկօրէն՝ այո՛ - Յոգնակերտ մասնիկ - Տտուն - Կատարեալ:
- Աստուած՝ Հին Կտակարանի մէջ - Շաղկապ - Մարտունիի գիւղերէն:
- Կրկնուած բաղաձայններ - Դարբնէ՛ - Այբուբենէն - Ձեռ:
- Կողոպուտ - Արական օտար անուն - «Յորմիլա 1»ի Ֆրանսացի մըր-ցափարորդ:
- Պնակը - Մեղմ հոփ - Արամազդի դուստրերէն - Սածիլ:
- Առանց ոսկորի եւ ջրի կակուղ միս - Անօթութեանց ուսումնասիր:
- Նախամայր - Համարում - Չայնանիչ:
- Վայրկենական - Եղանակաւորիչ մակբայ:
- Ֆրանսայի ֆուլթպոլի ազգային խումբին մարզիչը - Գուրչ:
- Երկկամունք - Մանելիք - Վարչական ղրուլթիւն:
- Ափրիկեան գետի մը տեղական անուանումը - Դասակարգ - Ձեռք բերէ - Իգական օտար անուն:

ԹԻԲ 182 ԽԱՉԲԱՌԻՆ ԼՈՒԹՈՒՄԸ

